

T.C
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

OKUL DENEYİMİ

ÖĞRETMEN ADAYININ

ADI SOYADI :.....

FAKÜLTE NO :.....

BÖLÜMÜ / ANA BİLİM DALI :.....

ÖĞRETİM YILI VE DÖNEMİ :.....

UYGULAMA OKULUNUN ADI :.....

UYGULAMA ÖĞRETMENİ :.....

UYGULAMA ÖĞRETİM ELEMANI :.....

GİRİŞ

Bu kılavuz Eğitim Fakültelerindeki aday öğretmenler için Okul Deneyimi dersi ile Öğretmenlik Uygulaması dersine yol göstermek üzere hazırlanmıştır.

Eğitim Fakülteleri Lisans programlarında yapılan son değişiklikler ile öğretmen adaylarının okullardaki çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Okullardaki çalışmalar Okul Deneyimi (1:4:3) ve Öğretmenlik Uygulaması (2:6:5) olmak üzere iki dersten oluşacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Bu derslerin her biri ile ilgili olarak uygulama okullarında ne yapılacağı hakkında aday öğretmenlere uygulama öğretim elemanı tarafından ayrıntılı bilgi verilmektedir. Eğitim Fakültelerinde, uygulama okulları ile çalışmaları kapsayan bir fakülte-okul işbirliği planı bulunmaktadır. Öğretmen adaylarına bu işbirliği planı kapsamında yer alan uygulama öğretmenleri, öğretim elemanları ve öğrencilerin rolleri ve sorumluluklarına ilişkin ilgili bilgi verilir.

Öğretim elemanı tarafından her dersin başında öğretmen adaylarına dersin amaçları ve yapısı açıklanır. Okul Deneyimi dersinde, yapmaları gereken etkinlikler, alıştırımların kaydını nasıl tutacakları, çalışmanın nasıl ve kim tarafından değerlendirileceği kendilerine açıklanır. Her hafta, uygulama öğretim elemanı sorumlu olduğu aday öğretmen grubunun bir önceki hafta içerisinde okulda yapmış oldukları çalışmaları gözden geçirir, Ayrıca onlara bir sonraki hafta yapılacak çalışmayı açıklar, öğretmen adaylarının her etkinliği rapor etmeleri konusunda rehberlik eder ve talimatlar verir.

Benzer şekilde, Öğretmenlik Uygulaması'nda öğretmen adaylarına ne kadar ve ne tipte ders verecekleri ve çalışmalarını nasıl kaydedecekleri konusunda bilgi verilir. Kendilerine çalışmalarının nasıl, ne zaman ve kim tarafından değerlendirileceği bildirilir.

Okulu Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde öğretmen adaylarının, yaptıkları çalışmaların tüm ayrıntılarını içeren bir dosya oluşturmaları gerekir. Kılavuzun 2. Bölümü dosyaya konması gerekenlerle ilgili öneriler sunmaktadır. Uygulama Öğretim elemanı öğretmen adayına nelerin gerektiğini tam olarak bildirir ve eski öğretmen adaylarına ait iyi hazırlanmış dosya örnekleri gösterir.

BÖLÜM 1

OKULLARDAKİ ÇALIŞMALAR

Okul Deneyimi, öğretmen adayının uygulama yapacağı okulu, öğrencileri, programı ve öğretmenleri genel olarak tanımasını sağlamak için sunulan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. Bu derste öğretmen adayının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanıması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır.

- Okul Deneyimi dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:
- Okulun öğretimini ve örgütlenmesini sistemli bir yaklaşımla tanımış olma,
- Okul yönetimi, okullarda düzenli olarak yapılan işler ve okulun olanaklarına ilişkin bilgi sahibi olma,
- Dersliklerdeki etkinlikleri gözlem yoluyla tanıyabilme yeteneği kazanmış olma.
- Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adayının daha önce edinmiş olduğu bilgi ve becerileri okul ortamında uygulamaya koyup geliştirmesi ve mesleğinin gerektirdiği yeterlik ve yeterlilikleri kazanması için planlanmış bir derstir,
- Öğretmenlik Uygulaması, dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki nitelikleri kazanmış olmalıdır:
- Öğretmenlik deneyimi kazanmaları için gönderildikleri uygulama okulunun değişik sınıflarında öğretmenlik uygulaması yaparak öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri geliştirebilme,
- Kendi alanlarının okul eğitim programını tam anlamıyla öğrenebilme, kullanılan ders kitapları ve öğrenci değerlendirme teknikleri hakkında yorum yapabilme,
- Uygulama okullarındaki öğretmenlik uygulamaları sırasında edindikleri deneyimleri arkadaşları ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşıp geliştirme,

BÖLÜM 2

UYGULAMA OKULU DOSYASI

Aday Öğretmenlerin uygulama okulu dosyası tutmaları çok önemlidir. Bu dosya, içindeki yaprakların kolayca eklenilip çıkarılmasına uygun olmalıdır.

Okuldaki çalışmaların çeşitli aşamaları ile ilgili aşağıdaki dosyada bulunmalıdır:

1 Tanıtım Bilgileri:

- Öğretmen adayının adı soyadı
- Fakülte No
- Bölümü
- Ana Bilim Dalı
- Öğretim yılı ve dönemi
- Uygulama okulunun adı
- Uygulama Öğretmeninin adı soyadı
- Uygulama öğretim elemanının adı soyadı

2 Okul Deneyimi ya da Öğretmenlik Uygulaması ile ilgili olarak dönem içinde okulda yapılacak bütün etkinlikleri gösteren bir zaman çizelgesi:

Bu çizelge birlikte çalışılacak sınıfları ve bu çalışmaların yapılacağı tarihleri göstermelidir. Okul uygulama öğretmeni tarafından bu çizelge hazırlanarak öğretmen adayına verilecektir.

3 Okul Deneyimi dersi için:

Gerçekleştirilmesi istenen etkinliklerin listesi

Gerçekleştirilen etkinliklerle ilgili detaylar: Her etkinlik için öğretmen adayına sorulan sorularla ilgili yanıtlar yazılmalıdır. Buna notlar, raporlar, değerlendirmeler, çizelgeler ya da diğer materyaller de dâhil edilebilir. Yanıtların uygulama öğretim elemanı ya da uygulama öğretmenin açıkça okuyup değerlendirebileceği şekilde yazılması ve her bir etkinlikle ilişkilendirilmesi gerekmektedir,

4 Öğretmenlik Uygulamasına ilişkin bilgiler:

Bu bölümde araçlar kullanarak öğretmenlik yapılan her sınıfla ilgili bilgiler ayrı ayrı düzenlenir. Her sınıf için aşağıda belirtilen dosyaya konur.

- Önce her sınıf için öğrenci listesi konur.
- Sonra her bir ders planı ve o dersle ilgili ders notları konur.
- Hazırlanan ya da kullanılan öğrenci çalışma yaprakları, yapılan sınavlar ve bunlarla ilgili değerlendirmeler ve faydalı diğer materyaller de eklenir.
- Öğretilen her dersin sonunda öğretmen adayı kendi dersini değerlendirdiği bir bölüm ekler. Eğer ders bir başkası tarafından da izlendiyse bu bilgi de eklenir.
- İzlediğiniz diğer derslerle ilgili gözlemlerinizi: Ders Gözlem Formu ya da gördüklerinizi kaydedebilmeniz için kabul edilen başka bir kayıt yöntemi kullanınız.

5 Öğretmen adayının kendi alanıyla ilgili okul eğitim programı, kullanılan ders kitapları, yapılan sınavlar.

6 Okullarda her gün edinilen deneyimlerle ve öğretme becerileri ile ilgili olarak tutulan uygulama günlüğü.

7 Öğretmen adayının katıldığı okul gezileri, çeşitli kuruluşlara yapılan ziyaretler, eğitsel kol çalışmaları, okulun düzenlediği özel eğitim programları gibi ders dışı etkinliklere ilişkin doküman.

8 Dosyanın ayrı bir bölümünde aşağıda belirtilen ve ilgili diğer resmi belgeler bulundurulmalıdır.

- Uygulama okulunun düzeni ve yapısı
- Okulda uyulması gereken kurallar, yönetmelikler ve talimatlar.
- Atama ve tayin yönetmelikleri.
- Öğrenci kayıt ve kabulü
- Fakülte-Okul işbirliği ile ilgili dokümanlar.
- Laboratuvarlar, kütüphane, vb. gibi özel odaların çalışma kurallarıyla ilgili belgeler.
- Veli toplantıları, zümre toplantılarıyla ilgili belgeler.
- Milli Eğitim Çalışma Takvimi.
- İlgili diğer bütün dokümanlar (Eylem Planı, Disiplin Kurulu, Alan Öğretmenler Kurulu, okul-Aile işbirliği Derneği, vb.)

Okuldaki uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayının dosyasını dönem içinde belli zamanlarda incelemek isteyebilir. Okulda olunan zamanlarda dosya öğretmen, adayının yanında bulunmalı ve sürekli güncelleştirilmelidir. O güne kadar yapılan derslerle ilgili etkinlikler, derslerde yapılan değerlendirmeler ve düşünülen notlar tamamlanmış olarak dosyada bulunmalıdır.

Bireylerin Görev ve Sorumlulukları

1- Öğretmen Adayının Görev ve Sorumlulukları

a. Öğretmen adayının Eğitim Fakültesine Karşı Görev ve Sorumlulukları.

- Uygulama programının gereklerini yerine getirmek için planlı ve düzenli çalışmak,
- Uygulama süresince yapılan öneri ve eleştirilerden yararlanarak olumlu yönde mesleki gelişim sergilemek,
- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması çalışmalarını yürütürken diğer öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile işbirliği ve iletişim içinde bulunmak.

b. Öğretmen Adayının Uygulama Okuluna Karşı Görev ve Sorumlulukları

- Okul yönetimi ve uygulama öğretmeni ile iletişim ve işbirliği içinde bulunmak,
- Uygulama öğretmenin ders programını aksatmadan verilen görevleri süresi içinde ve planlandığı biçimde yerine getirmek,
- Uygulama okulunun kurallarına uymak,
- Ders araçlarını verimli kullanmak ve korumak,
- Uygulama öğretmenin sorumluluğundaki etkinliklere katılmak.

c. Öğretmen adayının Öğrencilere Karşı Görev ve Sorumlulukları

- Sorumluluğundaki öğrencilerin güvenliğini sağlamak,
- Öğrencileri nesnel ölçütlerle değerlendirmek,
- Dersin anlaşıldığından emin olmak,
- Sınıf yönetiminde kararlı ve hoşgörülü olmak,
- Öğrencileri işbirliği içinde çalışmaya yönlendirmek,
- Öğrencilerin verimli çalışma alışkanlıkları geliştirmelerine katkıda bulunmak.
- Öğrencilere önderlik yapabilmek

d.Öğretmen adayının Kendine Karşı Görev ve Sorumlulukları

- Mesleğine karşı olumlu bir tutum içinde bulunmak ve mesleğin gerektirdiği nitelikleri edinmeye çalışmak,
- Kişisel ve mesleki yaşamında örnek olmak,
- Okul yönetiminin ve öğretmenlerin desteğini sağlamak,
- Alanındaki gelişmeleri yakından izlemek,
- Bilgi ve becerilerini sürekli geliştirmek,
- Zamanı verimli kullanmak
- Öğrencilerle ilişkilerinde ölçülü olmak,
- Yaptığı çalışmalarını daha sonra yapılacak tartışma ve değerlendirmeler için bir dosya halinde düzenlemek.

2-Uygulama Öğretim Elemanının Görev ve Sorumlulukları

a.öğretmen adayım uygulama okulu, uygulama programı, öğretmen yeterlikleri, değerlendirmeler ve uyması gereken kurallar konusunda bilgilendirir.

b.Öğretmen adayını uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni ile tanıştırır ve adayın dosyasını uygulama öğretmenine teslim eder,

c.Uygulama okullarına programlanan biçimde giderek uygulama öğretmeni ile işbirliği yapar,

d.Öğretmen adayının öğretmenlik uygulama programını düzenli olarak yürütebilmesini sağlamak için;

- Plan, öğretim araçları ve benzeri hazırlıklarda rehberlik ve danışmanlık yapar,
- Öğretmen adayına yazılı ve sözlü dönüt verir.
- Ders planlama, öğretim araçlarını hazırlama ve kullanma, kayıt tutma, değerlendirme ve sınıf yönetimi gibi konularda rehberlik ve danışmanlık yapar,
- Öğretmen adayının, uygulama dersini kendi kendine değerlendirmesini sağlar,
- Her öğretmen adayının uygulama dersini en az iki kez izler,
- Uygulama öğretmeni ile öğretmen adayının çalışmalarını görüşür, öğretmen adayının gelişmesini ve başarısını artırıcı önlemleri alır,
- Uygulamada programının yürütülmesinde ilgili koordinatörlükler ve uygulama öğretmenleri ile sürekli iletişim ve işbirliği içinde bulunur.
- Uygulama sonunda öğretmen adayını uygulama öğretmeni ile birlikte değerlendirir.

3-Bölüm Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları

- Uygulama öğretim elemanlarını uygulama, gözlem, değerlendirme ve formlar konusunda bilgilendirir, gerekli uygulama belgelerini ilgililere verilmesini sağlar.
- Uygulamaya gidecek öğretmen adaylarını ve uygulama okullarını seçip belirleyerek ilgililere bildirir,
- Uygulama okulu koordinatörü ile bağlantı kurarak uygulama programının takvimini belirler, öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerine dağılımını sağlar, uygulama öğretim elemanlarını bu konularda bilgilendirir,
- Uygulama öğretim elemanlarını plan, öğretim araçları, ders hazırlığı ve özel öğretim yöntemleri dersinin içeriği konularında bilgilendirir ve gerektiğinde danışmanlık yapar,
- Uygulama okullarına gözlem ve uygulamalar konusunda gerekli danışmanlık hizmetlerini sağlar,
- Uygulama okulu öğretmenlerine öğretmen yetiştirme programındaki yenilikleri tanıtır,

- Uygulama okulu koordinatörü, uygulama öğretmenleri, uygulama öğretim elemanları ile görüşerek ortaya çıkabilecek önemli sorunları dikkate alarak çözmeye çalışır,
- Uygulama okulunun isteklerini ilgililere iletir.

4-Fakülte Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları

- Öğretmen adaylarının nitelikli yetişmelerini sağlamak için uygulama etkinliklerini yasa, yönetmelik ve yönerge hükümlerine göre planlayıp düzenler,
- Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yaparak bölüm koordinatörleri tarafından belirlenen okulların listesini hazırlar,
- Öğretmenlik uygulaması sürecinin aksamaması için önlem alır, ortaya çıkabilecek düzenlemelerle ilgili sorunları çözümlmek için girişimlerde bulunur,

BÖLÜM 3

OKUL DENEYİMİ: AMAÇ VE İŞLEYİŞİ

Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazırlanmaları sırasında öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmaları esastır. Okullarda yapılacak iki ayrı uygulama çalışmasından ilki olan okul deneyimi, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görevi öğretmen adaylarına tanıtmaya yönelik planlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Bu gözlem ve etkinlikler Okul Deneyimi I ve II olarak mevcut öğretmen eğitimi programlarında iki ayrı dönemde haftada bir saat seminer ve dört saat okuldaki etkinlikler olarak yer almaktadır.

3.1 OKUL DENEYİMİ I: AMAÇ VE İŞLEYİŞİ

Okul Deneyimi I öğretmen adayının uygulama yapacağı okulu, öğrencileri, programı ve öğretmenleri genel olarak tanımasını sağlamak için sunulan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. Bu derste öğretmen adayının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanıması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır.

Amaç

Okul Deneyimi I dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:

- Okulun örgütsel yapısını, işleyişini ve öğretmenliği sistemli bir yaklaşımla tanımış olma.
- Okulun yönetimi ve okuldaki işler ile okulda bulunan kaynaklara ilişkin bilgi sahibi olma,
- Sınıf ortamındaki ve okuldaki diğer etkinlikleri gözlem yoluyla tanıma.

Kapsam

Okul Deneyimi I dersi haftada bir gün olmak koşuluyla bir dönem sürmekte ve öğretmen adayının okulda yaşamı tanımasını ve öğretimi amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler onlara deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, okul öğrencilerini tanıma fırsatı sağlamaktadır. Okul Deneyimi I dersini planlarken aşağıda verilen etkinliklerden yararlanılmalıdır:

Etkinlik	1.1	Dönem Planı
Etkinlik	1.2	Öğretmenin Okuldaki Bir Günü
Etkinlik	1.3	Öğrencinin Okuldaki Bir Günü
Etkinlik	1.4	Bir Öğrencinin İncelenmesi
Etkinlik	1.5	Öğretim Yöntemleri
Etkinlik	1.6	Yan Branşınızda Öğretim Yöntemleri
Etkinlik	1.7	Derslerin Gözlenmesi
Etkinlik	1.8	Yan Branşınızda Derslerin Gözlenmesi
Etkinlik	1.9	Dersin Yönetimi ve Sınıf Kontrolü
Etkinlik	1.10	Soru Sormayı Gözlemleme
Etkinlik	1.11	Okulda Araç-Gereç ve Yazılı kaynaklar
Etkinlik	1.12	Okul Müdürü ve Okul Kuralları
Etkinlik	1.13	Okul ve Toplum
Etkinlik	1.14	Mikro öğretim Teknikleri
Etkinlik	1.15	Okul Deneyimi Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Bunlardan farklı etkinlikler de belirlenip kullanılabilir. Etkinlikler ile ilgili ayrıntılı açıklamalar için Ek 1' de yer alan Okul Deneyimi'ne bakınız.

İşleyiş

Okul Deneyimi I etkinliklerinin planlı ve amacına uygun bir biçimde sürdürülebilmesi için aşağıdaki işlemlerin sırasıyla yapılması öngörülmektedir:

- Bölüm uygulama koordinatörü, dönem başlamadan önce Okul Deneyimi I dersini verecek olan öğretim elemanları ile birlikte yukarıda verilen etkinlikleri inceleyerek gerekirse yeni etkinlikler de ekleyerek planlama yapar. Planda hangi etkinliğin hangi hafta yapılacağı açıkça belirtilir.
- Okul Deneyimi I dersinde görev alan öğretim elemanları uygulama öğretmenleri ve sorumluluğundaki öğretmen adaylarına hazırlanan uygulama programını, görev ve sorumluluklarını tanıtır.
- Öğretmen adayları tamamladıkları haftalık etkinliklerle ilgili rapor yazarlar. Raporun bir kopyası üniversitede kendilerinden sorumlu uygulama öğretim elemanına verilir.
- Fakülte uygulama Öğretim elemanları, Okul Deneyimi I süresince her hafta bir seminer yaparak öğretmen adaylarının o hafta tamamlamış oldukları okul etkinliğine ilişkin gözlem sonuçlarının tartışılmasına olanak sağlar. Öğrencilerin yazdıkları haftalık raporlara ilişkin dönüt verir ve bu raporların öğrenciler arasında paylaşılmasını sağlar.
- Uygulama öğretim elemanı zaman zaman uygulama okuluna giderek okul deneyiminin amacına uygun bir biçimde sürdürülmesine yardımcı olur.

Not: Okul Deneyimi I çalışma plan örneği Ek 2’de verilmiştir.

Değerlendirme

Öğretmen adayının izlenmesi ve yetiştirilmesinden sorumlu olanların Okul Deneyimi I aşamasındaki başlıca amaçları, öğretmen adayının başarısını değerlendirmek değil onlara rehberlik etmek ve destek olmaktır, Burada sözü edilen rehberlik ve destek aşağıdaki biçimde gerçekleştirilir:

- Okul Deneyimi I dersi sırasında öğretmen adayının etkinliklerini rapor ettiği dosya düzenli biçimde denetlenerek görevlerini yerine getirip getirmediği değerlendirilir.
- Okul Deneyimi I dersi için okuldaki çalışmalarını tamamlayan, öğretmen adayının dosyası incelenir ve adayla mesleki gelişimi üzerine görüşülerek kendisine dönütler verilir.
- Öğretmen adayının başarı notunu hesaplamada haftalık raporların değerlendirilmesi esas alınır. Ancak öğretmen adayının devam çizelgesi ve uygulama okulundaki etkinlikleri de göz önünde bulundurulur.

3.2 OKUL DENEYİMİ II: AMAÇ VE İŞLEYİŞİ

Okul Deneyimi II öğretmen adayının uygulama yapacağı okulda, öğrenme-öğretme sürecinde gözlem, uygulama ve değerlendirme yapmak amacıyla planlanan bir derstir.

Amaç

Okul Deneyimi II dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:

- Sınıf içi öğretimde kullanılacak kısa süreli etkinlikler planlayabilme ve uygulayabilme.
- Öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme.
- Okulda diğer öğretmenlerle verimli ve uyumlu çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma.

Kapsam

Okul Deneyimi II haftada bir gün olmak koşuluyla bir dönem sürmekle ve öğretmen adayının öğretime planlı bir biçimde katılmasını amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler, onlara öğrencilerle bireysel olarak ve küçük gruplar halinde çalışma, sınırlı sorumluluklarla da olsa kısa sürede öğretmenlik deneyimi kazanma fırsatı sağlamalıdır.

Okul Deneyimi II dersini planlarken aşağıdaki etkinliklerden yararlanılmalıdır:

Etkinlik 2.1	Dönem Planı
Etkinlik 2.2	Yönerge ve Açıklamalar
Etkinlik 2.3	Soru Sorma Alıştırmaları
Etkinlik 2.4	Dersin Yönetimi ve Sınıfın Kontrolü
Etkinlik 2.5	Öğrenci Çalışmalarını Değerlendirilmesi
Etkinlik 2.6	Ders Kitaplarından Yararlanma
Etkinlik 2.7	Grup çalışmaları
Etkinlik 2.8	Çalışma Yapraklarının Hazırlanması ve Kullanılması
Etkinlik 2.9	Değerlendirme ve Kayıt Tutma
Etkinlik 2.10	Test Hazırlama, Puanlama, Analiz
Etkinlik 2.11	Öğretimde Benzetimlerden Yararlanma
Etkinlik 2.12	Dersi Planlama ve Etkinlikleri Sıraya Koyma
Etkinlik 2.13	Okul Deneyimi Çalışmalarını Değerlendirilmesi

Bu etkinliklerin dışında değişik etkinlikler de belirlenip kullanılabilir. Etkinliklerle ilgili ayrıntılı açıklamalar için Ek 1'de yer alan Okul Deneyimi'ne bakınız.

İşleyiş

Okul Deneyimi II etkinliklerinin planlı ve amacına uygun biçimde sürdürülmesi için aşağıdaki işlemlerin sırasıyla yapılması öngörülmektedir:

- Bölüm uygulama koordinatörü dönem başlamadan önce, Okul Deneyimi II dersini veren Öğretim elemanlarıyla birlikte yukarıda verilen etkinlikleri inceleyerek. Gerekirse yeni etkinlikler de ekleyerek, planlama yapar. Planda etkinliklerin haftalara göre dağılımı belirtilir.
- Okul Deneyimi II dersinde görev alan öğretim elemanları. Uygulama öğretmenleri ve sorumluluğundaki öğretmen adaylarına düzenlenen programı, görev ve sorumluluklarını tanıtır.

- Öğretmen adayı tamamladığı haftalık etkinlikle ilgili rapor yazar ve bir kopyasını fakültede kendilerinden sorumlu uygulama öğretim elemanına verir.
- Uygulama öğretim elemanı, sorumlu olduğu öğretmen adaylarının etkinliklerde belirtilen işleri yapabilmeleri için uygulama öğretmenleri ile işbirliği yapar. Her öğretmen adayını en az bir kez kısa bir öğretim yaparken gözler.
- Fakülte uygulama öğretim elemanları Okul Deneyimi II süresince her hafta bir seminer yaparak. Öğretmen adaylarının o hafta tamamlamış oldukları okul etkinliği ile ilgili gözlem sonuçlarının gündeme getirilmesine olanak sağlar. Okuldaki deneyimler paylaşılır. Öğrencilerin yazdıkları raporlara, gerçekleştirdikleri etkinliklere sözlü ve yazılı dönüt verir.

Not: Okul Deneyimi II çalışma plan örneği Ek 2'de verilmiştir.

Değerlendirme

Okul Deneyimi II aşamasında amaç öğretmen adaylarının yeterliklerini değerlendirmek değil, bu yeterlikleri edinme sürecinde onlara yardım ve rehberlik etmektir. Bunun için bu aşamada daha çok yetiştirme ve geliştirmeye dönük değerlendirme esastır. Bu değerlendirme uygulama öğretim elemanınca aşağıdaki gibi yapılır:

- Öğretmen adayının haftalık etkinlik raporunu inceleyerek, öğretmen adayına dönüt verir.
- Öğretmen adayını sınıfta en az bir kez izledikten sonra gözlemlerini öğretmen adayına bildirir.
- Okul Deneyimi II dersi ile ilgili başarı notunu hesaplamada öğretmen adayının haftalık raporlarını esas almakla birlikte öğretmen adayının devam çizelgesi ve uygulama okulundaki etkinliklerini de göz önünde bulundurur.

OKUL DENEYİMİ I

ETKİNLİK 1.1: DÖNEM PLANI

Özet

Okul Deneyimi dersinin bu dönem ile ilgili planınızı okulda size yardımcı olacak uygulama öğretmeni ile birlikte yapınız.

- 1 Bu dönemin uygulama okulunda geçen ilk günü sonunda, geriye kalan haftalarla ilgili çalışma planınızın ana hatları üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlamış olmalısınız. Bu konuda, okul deneyimi çalışmalarından sorumlu fakülte öğretim elemanına vermek üzere bir plan taslağı hazırlamış olmanız gerekir.
- 2 Uygulama okulundaki çalışmalarınızı yakından izleyecek ve size rehberlik yapacak olan uygulama öğretmeniyle bir görüşme yapmak üzere randevu almayı unutmayınız. Bu görüşmede fakülte öğretim elemanının sizden ikinci dönem içinde yapmanızı istediğı çalışmaları öğretmene anlatınız. Ondan, bu çalışmaların uygun bir şekilde organize edilmesi konusunda size yardımcı olmasını rica ediniz.
- 3 Öğretmeninize dersin tüm hazırlıklarına katılmak ve bu hazırlıkları yapmak istediğınızı açıklayınız. Öğretmeninizin plan hazırlıklarına katılınız ve görüş birliğine varınız. Uygulama okulunda geçen günleriniz arasındaki zamanlarda size yardımcı olan uygulama öğretmeniyle gerekli hallerde nasıl ilişki kurabileceğinizi öğrenmeniz sizin için çok yararlı olacaktır.
- 4 Uygulama okulunda bu dönem geçireceğiniz her gün içinde.
  - Diğer bir sınıfta bu kitaptaki etkinliklerden birini yapmaya çalışmakta ve başka bazı dersleri gözlemekte
  - Uygulama öğretmeni ile görüş birliğine varmakta olacağınızı unutmayınız.

ETKİNLİK 1.2: **ÖĞRETMENİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ**

Özet

Bir gününüzü alanınızda çalışan bir öğretmen veya sınıf öğretmenin okuldaki bir günlük zamanını nelere ve nasıl harcadığını öğrenmeye ayırınız. Bu bir gün içinde öğretmenin mesleği ile ilgili olarak yaptığı bütün işleri, bunlara harcadığı zamanı not etmeye çalışınız.

1

- a) Okuldaki bir günü boyunca öğretmenin sınıf içinde ve dışında yaptığı bütün işlerin bir listesini yapınız. Listeye yazdığınız işlerden her biri için harcanan zamanı da tahmin etmeye çalışınız. Bu size, okuldaki bir günde öğretmenin yaptığı işlerin çeşitleri ve bunların günlük işler arasındaki ağırlığı hakkında bilgi sağlayacaktır. Topladığınız bu bilgiler size, öğretmenliğe ve diğer görevlere harcanan zaman konusunda da bir fikir verecektir.
- b) Elde ettiğiniz sonuçları dosyanıza not ediniz. Günün sonunda bu notları izlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.
- c) İzlediğiniz öğretmene, bu günün onun okulda geçirdiği günleri temsil eden iyi bir örnek olup olmadığını sorunuz. Öğretmene ayrıca, okuldaki görevi ile ilgili olarak akşamları veya hafta sonlarında yaptığı başka işler bulunup bulunmadığını da sorunuz ve böyle işler varsa onları da not alınız.

Öğretmenlerin yaptıkları işlerden bazı örnekler: öğrencilerin öğrenmelerini sağlamaya çalışma, öğrencilerle bireysel olarak veya küçük gruplar halinde görüşme, velilerle görüşme, öğretmen toplantıları eğitsel kol çalışmaları araç gereç bulma ve bunları kontrol etme, özel araç gereç hazırlama derse hazırlanma okul yönetiminin verdiği görevleri yapma, öğrenci çalışmalarını değerlendirme.

- 2 Öğretmenin okulda geçen bir günlük çalışmaları hakkındaki düşüncelerinizi kısa kısa not ediniz.
Bunlar, sizin görmeyi umduğunuz çalışmalara ne kadar benziyor?
- 3 Dönem içinde uygulama çalışmanızda şu konulara araştırınız ve not ediniz.
  - Haftada bir nöbet
  - Sınıf öğretmenliği ve rehberlik çalışmaları
  - Eğitsel kol çalışmaları
  - Sağlık ve güvenlik önlemleri
- 4 Çözümünü bulamadığınız bir problem ile karşılaşmışsanız onu arkadaşlarınızla ve danışmanlarınızla tartışınız. Sonuçta ulaştığınız neticeleri kısaca not ediniz.

ETKİNLİK 1.3:

ÖĞRENCİNİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ

Özet

Bir öğrenci seçin ve gözlemleyin

Sınıfın rehber öğretmenine ve ders öğretmenlerine danışarak, okuldaki bir günlük çalışmalarını incelemek amacıyla bir öğrenci seçiniz. Çalışmalarına hiç bir müdahalede bulunmadan, bu öğrenciyi sınıfta bir gün boyunca gözleyiniz. Gözlemlerinizi sırasında dikkatinizi aşağıdaki konular üzerinde toplayınız

- 1 Aynı gün içinde öğrencinin devam ettiği dersler nelerdir?
- 2 Her bir derste gerçekleştirilen başlıca etkinlikler nelerdir? Özellikle öğrencinin katıldığı etkinliklerin neler olduğunu, bunların sayısını ve çeşitlerini not almalısınız. Olanaklar ölçüsünde, öğrencinin bu etkinliklerden her birine harcadığı zamanı tahmin etmeye çalışmalısınız. Örneğin, öğrenci okuldaki bir günü içinde ne kadar zamanını oturup öğretmen; dinlemeye, öğretmenin ne yapmakta olduğuna bakmaya, öğretmenle etkileşimde bulunmaya, kendi başına veya diğer öğrencilerle çalışmaya, bunlardan daha başka bir iş yapmaya harcamaktadır?

Öğretme-öğrenme etkinliği örneklerinden bazıları şunlardır:

öğretmenin ders anlatması. soru-cevap, uygulama çalışması. gösteri (demonstrasyon), öğretme-öğrenme araç gereçlerinin kullanılması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmalarını öğrencilerin bireysel olarak çalışması.

- 3 Günlük çalışmanızın sonunda, izlediğiniz öğrencinin okuldaki o günü ile ilgili izlenimlerini de öğrenmeye çalışınız.
- 4 Öğrencinin okuldaki bir günü ile ilgili izlenimlerinizi kısaca not ediniz. Bu notlarınızı, başka öğrencileri gözlemiş olan sınıf arkadaşlarınızın notları ile karşılaştırınız.
- 5 Dersinizi planlarken bu çalışmadan sağladığınız bilgilerden nasıl yararlanabilirsiniz? Öğrencilerin gereksinmelerini dikkate almaya çalışırken neleri unutmamanız gerekir? Bu ve benzeri konularda hatırlayabildiğini/ noktaları not alınız.

ETKİNLİK 1.4: **BİR ÖĞRENCİNİN İNCELENMESİ**

Özet

Bir öğrencinin incelenmesi

Bu etkinliğin temel amacı, öğrencileri okulda gerçekleşecek öğrenmelere ilişkin yönleriyle tanıma konusunda öğretmen adaylarına yardımcı olmaktır. Çünkü onlardan, öğretmen olduklarında derslerini bu bilgiler ışığında planlayarak yürütmeleri istenecektir.

1 Öğretmene danışarak, incelemek üzere bir öğrenci seçiniz. Çalışmalarına hiçbir müdahalede bulunmadan, bu öğrenciyi okuldaki bir günü boyunca dersleri sırasında gözleyiniz. Aynı sınıfta daha sonra da çalışma yapar veya bu öğrenciyle başka okul çalışmalarında da karşılaşırsanız, gözlemlerinize bu çalışmalar sırasında da devam edebilirsiniz.

Gözlemlerinizi sırasında dikkatinizi, öğrencinin aşağıda verilen durumlarda gösterdiği davranışlar üzerinde toplayınız. Öğrencinin, bu durumlarda ne yapmakta olduğuna bakınız.

- Sözlü etkinlikler: Dinleme (konuşma, müzik, diğer sesler), konuşma, soru ve cevap
- Uygulama çalışmaları. Öğretmenin yaptığı gösteriler (demonstrasyonları ve öğrenci etkinlikleri)
- Yazılı materyallerle çalışmalar: Okuma, yazma
- Görsel materyallerle çalışmalar: Öğretme-öğrenme araç ve gereçleri, sanat eserleri
- Sosyal etkileşim: Öğrenciler toplu haldeyken, gruplar halindeyken, bireysel olarak çalışırken
- Oyun

2 Öğrencinin okuldaki bir gününe ilişkin çalışmasını ve etkinliklerini not ediniz.

3 Sizin almış olduğunuz eğitim programındaki çocuk gelişimi çalışması ile öğrencilerle ilgili bu bilgiler nasıl bağlantılıdır?

Not: Bu etkinlik, Okul Deneyimi dersi boyunca birkaç kez tekrarlanmalıdır. Etkinliğin her tekrarında, öncekilerden farklı yaşta, farklı cinsiyette ve farklı yetenek düzeyinde bir öğrenci seçilmelidir.

ETKİNLİK 1.5: ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Özet

Kendi alanınızdan çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini belirleme.

- 1 Olanak varsa aynı gün içinde, kendi alanınızdan birkaç öğretmenin dersini gözlemeye ve bu yolla, çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini görmeye çalışınız.
- 2 Gözlediğiniz öğretme-öğrenme etkinliklerinin bir listesini yapınız. Bu amaçla, aşağıda verilen örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Derste bu etkinliklere ayrılan süreleri de gösteriniz. Etkinlikler sırasında öğretmen ve öğrencilerin neler yapmakta olduklarını belirtiniz. Sizin öğretme-öğrenme etkinliklerinizin analizi Etkinlik 1.2'den daha detaylı olmalıdır.

Öğretme-öğrenme etkinlikleri ile ilgili bazı örnekler

Öğretmenin açıklama yapması, öğretmenin soru sorması, ders kitaplarının kullanılması,

öğretmenin bir görsel-işitsel araç kullanması (hangi araç olduğu belirtilecek), öğretmenin bir gösteri (demonstrasyon) yapması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışmaları, öğrencilerin yazılı bir metni okumaları, çalışma yaprakları üzerinde çalışılması. Yazı yazılması, çizim yapılması. Ayrıca, öğrencilerin hiçbir öğretme-öğrenme etkinliğine katılmadan sınıfta geçirdikleri zaman ile sınıfta kontrolün sağlanması için harcanan zamanı da not ediniz.

Öğretme-öğrenme etkinliklerine ilişkin bir gözlem kaydı örneği

Sınıf...	Öğrenci sayısı....	Konu.....
Saat	Öğretmen etkinliği	Öğrenci etkinliği
9.30	Sınıfta soru sorar	Soruları yanıtlar
9.35	Türkiyedeki endüstri kuruluşlarını anlatır	Dinler
9.55	Haritaları verir,	Gruba verilen haritayı
↓	Sınıfta dolaşır ve	Kullanarak sorulara
	Gruplarla konuşur	yanıt bulmaya çalışır

3 Her dersten sonra gözlemlerinizi öğretmen ile gözden geçirin ve bu görüşme ile ilgili düşüncelerinizi not ediniz.

4 Derste her bir etkinlik türü için ne kadar zaman harcamakta olduğunuzu yüzdeler şeklinde ifade ediniz.

5 Bulgularınızı değerlendiriniz ve değerlendirme sonuçlarınızı not ediniz

6 Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışınız. Aşağıdaki noktalarla ilgili ortak görüşlerinizi not ediniz.

- Öğrencilerin gözlenen etkinliklerle ilgili tepkileri
- Öğrencilerin ilgilerinin ve katılımlarının sürdürülebilmesi için etkinliklerin uzunluklarının ne kadar olması gerektiği
- Etkinliklerin genellikle belli bir sıra ile yapılıp yapılmadığı
- Farklı öğretmenlerin değişik yaklaşımlardan, değişik yöntemlerden yararlanıp yararlanmadıkları, zamanı farklı biçimlerde kullanıp kullanmadıkları
- Öğretmenlerin, öğretmekte oldukları sınıf ne olursa olsun kendilerine özgü birer öğretim stillerinin olup olmadığı

7 Gözlemleriniz, bunlar üzerindeki çalışmalarınız ve arkadaşlarınızla yaptığınız tartışmalardan öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin olarak çıkardığınız sonuçları yazınız.

8 Daha sonra öğretmenliğini yapacağınız bir konu ile ilgili bir ders planı hazırlayınız. Bu planda, kendi alanınızla ilgili olabildiği kadar çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmaya çalışınız. Bu yöntemlerle yapacağınız çalışmaları, hem konunun kendi yapısına uygun bir şekilde öğrenilmesini hem de ders süresince çeşitli etkinliklerden yararlanılmasını sağlayacak bir sıra ve düzene sokunuz.

9 Çıkardığınız sonuçları ve hazırladığınız ders planını, uygulama çalışmalarınızdan sorumlu fakülte öğretim elemanı ve birlikte çalıştığınız uygulama öğretmeni ile tartışınız.

ETKİNLİK 1.6:

YAN BRANŞINIZDA ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Özet

Yan branşınızda veya değişik başka bir branşta mümkün olduğunca öğretme-öğrenme etkinliklerini belirleme

1 Olanak varsa aynı gün içinde, yan branşınız veya seçtiğiniz başka bir branştan birkaç öğretmenin dersini gözlemeye ve bu yolla, çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini görmeye çalışınız.

2 Gözlediğiniz yan branşınızla ilgili öğretme-öğrenme etkinliklerinin bir listesini yapınız. Bu amaçla, aşağıda verilen Örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Derste bu etkinliklere ayrılan süreleri de gösteriniz. Etkinlikler sırasında öğretmen ve öğrencilerin neler yapmakta olduklarını belirtiniz. Sizin öğretme-öğrenme etkinliklerinizin analizi Etkinlik 1.2'den daha detaylı olmalıdır.

Öğretme-öğrenme etkinlikleri ile ilgili bazı örnekler

Öğretmenin açıklama yapması, öğretmenin soru sorması, ders kitaplarının kullanılması öğretmenin bir görsel-işitsel araç kullanması (hangi araç olduğu belirtilecek), öğretmenin bir gösteri (demonstrasyon) yapması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışmaları, öğrencilerin yazılı bir metni okumaları, çalışma yaprakları üzerinde çalışılması, yazı yazılması, çizim yapılması. Ayrıca, öğrencilerin hiçbir öğretme-öğrenme etkinliğine katılmadan sınıfta geçirdikleri zaman ile sınıfta kontrolün sağlanması için harcanan zamanı da not ediniz.

Öğretme-öğrenme etkinliklerine ilişkin bir gözlem kaydı örneği

Sınıf....	Öğrenci sayısı.....	Konu.....
Saat	Öğretmen etkinliği	Öğrenci etkinliği
9.30	Sınıfa soru sorar	Soruları yanıtlar
9,35	Türkiye de ki endüstri kuruluşlarını anlatır	Dinler
9.55	Haritaları verir.	Gruba verilen haritayı
↓	Sınıfta dolaşır ve	kullanarak sorulara
	gruplarla konuşur	yanıt bulmaya çalışır

3 Her dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmen ile gözden geçiriniz ve bu görüşme ile ilgili düşüncelerinizi not ediniz.

4 Derste her bir etkinlik türü için ne kadar zaman harcanmakta olduğunu, yüzdeler şeklinde ifade ediniz.

5 Bulgularınızı değerlendiriniz ve değerlendirme sonuçlarınızı not ediniz.

6 Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışınız Aşağıdaki noktalarla ilgili ortak görüşlerinizi not ediniz.

- Öğrencilerin gözlenen etkinliklerle ilgili tepkileri

- Öğrencilerin ilgilerinin ve katılımlarının sürdürülebilmesi için etkinliklerin uzunluklarının ne kadar olması gerektiği
- Etkinliklerin genellikle belli bir sıra ile yapılıp yapılmadığı
- Farklı öğretmenlerin değişik yaklaşımlardan, değişik yöntemlerden yararlanıp yararlanmadıkları, zamanı farklı biçimlerde kullanıp kullanmadıkları
- Öğretmenlerin, öğretmekte oldukları sınıf ne olursa olsun kendilerine özgü birer öğretim stillerinin olup olmadığı

7 Gözlemlerinizi, bunlar üzerindeki çalışmalarınız ve arkadaşlarınızla yaptığınız tartışmalardan, öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin olarak çıkardığınız sonuçları yazınız.

8 Daha sonra öğretmenliğini yapacağınız yan branşınız da bir konu ile ilgili bir ders planı hazırlayınız. Bu planda, kendi alanınızla ilgili olabildiği kadar çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmaya çalışınız. Bu yöntemlerle yapacağınız çalışmaları, hem konunun kendi yapısına uygun bir şekilde öğrenilmesini hem de ders süresince çeşitli etkinliklerden yararlanılmasını sağlayacak bir sıra ve düzene sokunuz.

9 Çıkardığınız sonuçları ve hazırladığınız ders planını, uygulama çalışmalarınızdan sorumlu fakülte öğretim elemanı ve birlikte çalıştığınız uygulama öğretmeni ile tartışınız.

ETKİNLİK 1.7:

DERSLERİN GÖZLENMESİ

Özet

Gözlem formunun nasıl kullanılacağını öğreniniz. Bu amaçla aşağıdaki gözlem formu örneği üzerinde çalışabilirsiniz. Aşağıdaki noktaları göz önünde tutarak kendi alanınızda üç değişik dersi gözlemeye çalışınız. Bu derslerden her biri ile ilgili gözlemlerinizi seçtiğiniz gözlem formuna kaydediniz.

1 Okullardaki uygulama çalışmalarında size rehberlik eden fakülte öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin sizin öğretmenlik becerilerinizi gözlemekte kullanacakları gözlem formu üzerinde de çalışabilirsiniz.

2 Gözlem yapacağınız her dersten önce, sınıfın özellikleri, dersin amaçları ve ana hatları ile ilgili bilgi edinmek için öğretmenle bir görüşme yapınız. Öğretmenden sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.

3 Kendi alanınızla ilgili derslerden her birini başından sonuna kadar izleyiniz. Bunların her birinde ayrı bir öğretmeni gözleme olanağı bulabilirseniz sizin için daha iyi olacağını unutmayınız. Her derste gözlemlerinizi ayrı bir forma kaydediniz.

4 Gözlem yaptığınız her dersten sonra, gözlemlerinizi gözlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçirin. Gözlemlerinize ilgili sorular olursa cevaplayınız. Öğretmenden, dersi ile ilgili kendi değerlendirmesini öğrenmeye çalışınız.

5 Forma kaydettiğiniz gözlemlerinizi değerlendiriniz. Gözlem kayıtlarınızı değerlendirmede kullanırken karşılaştığınız güçlükler olursa bunları bir yere not ediniz. Gözlem formunun kullanımını, okullardaki uygulama çalışmalarınızda size rehberlik yapmakta olan fakülte öğretim elemanı ile tartışınız.

Ders gözlem formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Öğretmen adayı

Sınıf ... Tarih

Ders

Öğretmen (1er)

Öğrenci sayısı

Dersi planlama: Öğretmen, dersini planlamak veya ona hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır?

Başlangıç: Derse nasıl başlamıştır?

Dersin amaçları: Size göre öğretmen bu derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır?

Öğretme-öğrenme yaklaşımı: Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir?

Öğretim yöntemleri: Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik tipleri nelerdir? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir?

İletişim: Öğretmenin sınıftaki ses tonuna dikkat ediniz: öğretmen yönerge veya açıklamaları sunarken ve soru sorarken ses tonundan nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl kullanmaktadır?

Etkinlikler arasındaki geçişler: Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır?

Öğrencilerin yönetimi: Öğretmen, Öğrencilerin davranışlarını nasıl yönetmektedir? Sınıfı nasıl güdülemektedir? Bireysel çalışmalar veya grup çalışmalarından nasıl yararlanmaktadır? Övgü ve yaptırımları nasıl kullanmaktadır? Öğretmen, potansiyel rahatsızlık kaynaklarıyla ilgili olarak ne yapmaktadır? Ses tonunu değiştirme, öğrenciye bakma, onun etrafında dolaşma, jest ve mimiklerle iletişimde bulunma gibi araçlardan nasıl yararlanmaktadır? Varsa disiplin problemleri, yaramaz ve ilgisiz öğrencilerin kesinti ve engellemelerine karşı nasıl önlem almaktadır?

Dersi bitirme: Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Dersi toparlama, derste öğrenilenleri özetleme yapıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor?

Öğrenci çalışmalarını değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için ne yapıyor?

Genel öneriler

ETKİNLİK 1.8:

YAN BRANŞINIZDA DERSLERİN GÖZLENMESİ

Özet

Gözlem formunun nasıl kullanılacağını öğreniniz. Bu amaçla aşağıdaki gözlem formu örneği üzerinde çalışabilirsiniz. Aşağıdaki noktaları göz önünde tutarak yan branşınızda veya seçtiğiniz başka bir branştan üç değişik dersi gözlemeye çalışınız. Bu derslerden her biri ile ilgili gözlemlerinizi seçtiğiniz gözlem formuna kaydediniz.

1 Okullardaki uygulama çalışmalarında size rehberlik eden fakülte öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin sizin öğretmenlik becerilerinizi gözlemekte kullanacakları gözlem formu üzerinde de çalışabilirsiniz. Son olarak sözü edilen gözlem formunun örnekleri bu kitabın ekler kısmında verilmiştir.

2 Gözlem yapacağınız her dersten önce, sınıfın özellikleri, dersin amaçları ve ana hatları ile ilgili bilgi edinmek için öğretmenle bir görüşme yapınız. Öğretmenden, sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.

3 Yan branşınızda veya seçtiğiniz başka bir branştaki ilgili derslerden her birini başından sonuna kadar izleyiniz. Bunların her birinde aynı bir öğretmeni gözleme olanağı bulabilirsiniz sizin için daha iyi olacağını unutmayınız. Her derste gözlemlerinizi ayrı bir forma kaydediniz.

4 Gözlem yaptığınız her dersten sonra, gözlemlerinizi gözlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçiriniz. Gözlemlerinizi ilgili soruları olursa cevaplayınız. Öğretmenden, dersi ile ilgili kendi değerlendirmesini öğrenmeye çalışınız.

5 Forma kaydettiğiniz gözlemlerinizi değerlendiriniz. Bu form, ilgili alanlarınıza uyacak mı, uymayacak mı? Uymayacaksa nasıl değiştirirsiniz.

Ders gözlem formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Öğretmen adayı

Sınıf

Tarih

Ders

Öğretmen (ler)

Öğrenci sayısı

Dersi planlama: Öğretmen, dersini planlamak veya ona hazırlanmak için dersten önce neler yapmışlar?

Başlangıç: Derse nasıl başlamıştır?

Dersin amaçları: Size göre öğretmen bu dersi, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır?

Öğretme-öğrenme yaklaşımı: Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir?

Öğretim yöntemleri: Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik tipleri nelerdir? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir?

İletişim: Öğretmenin sınıftaki ses tonuna dikkat ediniz; öğretmen yönerge veya açıklamaları sunarken ve soru sorarken ses tonundan nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl kullanmaktadır?

Etkinlikler arasındaki geçişler: Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır?

Öğrencilerin yönetimi: Öğretmen, öğrencilerin davranışlarını nasıl yönetmektedir? Sınıfı nasıl güdülemektedir? Bireysel çalışmalar ve grup çalışmalarından nasıl yararlanmaktadır? Övgü ve yaptırımları nasıl kullanmaktadır? Öğretmen, potansiyel rahatsızlık kaynaklarıyla ilgili olarak ne yapmaktadır? Ses tonunu değiştirme. Öğrenciye bakma, onun etrafında dolaşma, jest ve mimiklerle iletişimde bulunma gibi araçlardan nasıl yararlanmaktadır? Varsa disiplin problemleri yaramaz ve ilgisiz öğrencilerin kesinti ve engellemelerine karşı nasıl önlem almaktadır.'

Dersi bitirme: Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Dersi toparlama, derste öğrenilenleri özetleme yapıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alır

Öğrenci çalışmalarını değerlendirme: Öğretmeni, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için ne yapıyor?

Genel öneriler

ETKİNLİK 1.9:

DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ

Özet

Sınıf yönetimi hakkında düşünmeye başlama

Sınıfta olup bitenlerin kontrol altında tutulmasını ve öğrenciler için etkili bir öğretme-öğrenme ortamı oluşturulmasını sağlayan becerileri öğrenmeye çalışınız. Sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin etkili ve verimli bir biçimde işletilmesini sağlayan bu becerilerin öğretmenlik rolünün özünü oluşturduğunu unutmayınız.

Bir dersin tümünü izleyerek, sınıf yönetimine ve sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin işletilmesine ilişkin önlemleri ve bunların nasıl gerçekleştirildiğini gözleyiniz. Bu gözlemlerde, aşağıdaki örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Gözlem yapacağınız dersten önce öğretmenle bir görüşme yapmayı unutmayınız. Bu görüşme sırasında öğretmene, kullanacağınız gözlem formunu gösterebilir ve gözlem sırasında neleri görmeye çalışacağımızı anlatabilirsiniz.

Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü ile ilgili gözlemlerde dikkat edilecek noktalar

Dersin başlangıcında: Öğrencilerin sınıfa girişlerinde kontrol nasıl sağlanıyor? Derse başlamadan önce sınıftaki öğrencilerin yerlerine yerleşmeleri ve dikkatlerini konu üzerine toplamaları için neler yapıp; Derse açık ve net bir şekilde başlanması nasıl sağlanıyor? Başka şeylerle ilgilenen ve sınıfa geç giren öğrencilere zaman kaybetmeden müdahale etme amacıyla neler yapılıyor?

Gözlem formunun bu kısmında, Bloom'un okulda öğrenme modelinde. "öğretim hizmetinin niteliği" içindeki temel öğelerden biri olan "öğrenciye, neleri öğreneceğini ve bunun için ne yapması gerektiğini anlatan işaret ve açıklamaların sunulması" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir. (Bakınız, B.S.Bloom. İnsan Nitelikleri ve Okulda öğrenme, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul. 1995. sayfa: 129-164) D.Ali Özçelik. Eğitim Programları ve Öğretim, ÖSYM Eğitim Yayınları 8. Ankara 1989, sayfa: 165-1

Ders sırasında: öğrencilere nasıl hitap ediliyor? (Adları kullanılarak mı?) Yönergelerin açık ve anlaşılır olması nasıl sağlanıyor? Öğrencilerle konuşurken nasıl davranılıyor? (Yüzlerine bakılıyor mu?) Sınıfın tümü nasıl görüş alanı içinde tutuluyor; sınıfın her köşesinde olup bitenden nasıl haberdar olunuyor?

Stratejiler: Yüzünü sınıfa dönük tutma. Hareketli olma ve sınıf içinde dolaşma ve benzeri önlemler nasıl kullanılıyor? Etkinlikler arasındaki geçişler nasıl sağlanıyor-1 Sınıftaki bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamak için sorulardan nasıl yararlanılıyor? övgü ve cesaretlendirmeler nasıl kullanılıyor,,

Gözlem formunun son iki kısmının uygun yerlerinde, Bloom'un okulda öğrenme modelinde, "öğretim hizmetinin niteliği" içindeki temel öğelerden. "öğrencinin öğretme-öğrenme sürecine aktif katılımının kolaylaştırılması ve özendirilmesi", "öğrencinin süreçteki öğrenmelerinin pekiştirilmesi", "öğrencilerin öğrenme eksiklerinin belirlenerek zamanında giderilmesi" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir. (Bakınız B.S. Bloom'un yukarıda verilen eseri s: 129-164: D.Ali Özçelik'in yukarıda verilen eseri s: 173-201).

Ders sonunda: Öğrencilerin toparlanması ve sınıftan çıkarılmasında sessizlik ve düzen nasıl sağlanıyor" Bir sonraki ders öğretmenine sınıf nasıl hazırlanıyor?

ETKİNLİK 1.10:

SORU SORMAYI GÖZLEMLEME

Özet

Öğretmenin on dakika veya daha uzun bir süreyle soru-cevap tekniğinden yararlanacağı bir ders seçiniz. Aşağıdaki önerilerden yararlanarak öğretmenin soru sormadaki becerisini gözlemek ve gerekli notları almak için hazırlıklarınızı yapınız.

1 Dersten önce, sınıftaki öğrencilerin oturma düzenini gösteren bir plan hazırlayınız. Ders başlarken, öğrencilerin aynı düzende oturup oturmadıklarını kontrol etmeyi unutmayınız. Öğretmenin öğrencilere sorduğu soruları bir listeye yazınız. Bu liste ve plandan yararlanarak, sorulan her sorunun kaçınıcı soru olduğunu, hangi öğrenciye yöneltilen sorudan sonra sorulduğunu ve sorulma amacını belirleyiniz.

2 Öğretmenin sorularını hangi öğrencilerin cevapladığını oturma planı üzerinde işaretleyiniz. Derste, sınıftaki öğrencilerin tümüne soru sorulmuş olup olmadığını, sınıftaki erkeklere ve kızlara yaklaşık olarak aynı sayıda soru sorulmuş olup olmadığını, sınıfın değişik yerlerinde oturmakta olan öğrencilere yaklaşık aynı sayıda soru sorulmuş olup olmadığını inceleyiniz.

3 Aşağıdakilere ilişkin gözlemlerinizi not ediniz.

- Öğrencilere, sorunun cevabını düşünmeleri için zaman verilmesi
- Soruların öğrencilere yöneltilmesi ve öğrencilerin isimleriyle çağrılmaları
- Öğrenciler soruyu beklenen şekilde cevaplayamadığında, sorunun farklı bir ifadeyle sorulması veya cevabı bulduracak ip uçları verilmesi
- Övgü ve cesaretlendirmelerden yararlanılması
- Cevapların tümüyle reddedilmesinden kaçınılması
- Öğrencilerin dildeki gelişme düzeylerine uygun bir anlatımdan yararlanılması
- Öğrencilerin cevaplamaya katılımını sağlamak ve onları cesaretlendirmek için göz temasından. Jest ve mimiklerden yararlanılması

4 Dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.

5 Soru sorma ile ilgili notlarınızı bir yere yazınız.

6 Yukardaki noktaları göz önünde tutarak, gözlem yapmakta olduğunuz sınıftaki çalışmaların bir bölümü ile ilgili bir soru-cevapla Öğretim planı hazırlayınız.

ETKİNLİK 1.11:

OKULDA ARAÇ-GEREÇ VE YAZILI KAYNAKLAR

Özet

Okulda, ne gibi araç gereç ve yazılı kaynaklar bulunduğunu, okulun uygulamakta olduğu kuralları, öğrencilere sağlanabilecek ödülleri ve uygulanabilecek yaptırımları öğrenmeye çalışınız.

1 Okulda bulunan öğretme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları öğreniniz.

Araç gereç ve kaynaklarla ilgili bu bilgilere okulda çalıştığınız süre içinde ve özellikle

Öğretmenlik yapmaya başladığınızda elde ettiğiniz yeni bilgileri de eklemelisiniz.

2 Gözlem yaptığınız sınıflardaki kitaplıkları, öğrenci etkinliklerini gösteren panoları, sınıfların fiziksel yaptırımını inceleyin. Öğrenmeyi olumlu etkileyen sınıf ortamı nasıl olmalıdır?

3 Okulda öğrencilerin uymaları gereken kuralları öğreniniz. Öğretmen adayı olarak bu kuralların uygulanması konusunda sizden nelerin beklenmekte olduğunu öğretmenlerle görüşünüz. Öğrenciler nasıl ödüllendirilmekte ve onlara gerektiğinde ne gibi cezalar uygulanmaktadır? Bu konulara ilişkin olarak elde ettiğiniz bilgileri kısa notlar halinde yazarak dosyanıza koyunuz.

Okulda ve okul içindeki çeşitli bölümlerde bulunan öğretme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları belirlemek için kullanabileceğiniz formlarla ilgili bir örnek verilmiştir.

Araç gereçler ve yazılı kaynaklar ile ilgili olarak toplanması gereken bilgiler

Kitaplar

- Sınıftaki değişik derslerde ve sizin alanınızda kullanılan ders kitaplarının adları
- Yukarda sözü edilen ders kitapları ile ilgili sizin değerlendirmeleriniz
- Öğretmenin kullanımına verilmiş olan başvurma kitapları
- Okul kitaplığında bulunan, alanınızda sınıfın düzeyine uygun kaynak kitaplar
- Öğrenciler tarafından kullanılmakta olan başka kitaplar
- Öğretmen tarafından hazırlanmış olan çalışma yaprakları ve diğer kaynaklar

Materyal üretimi

Öğrencilerin kendi materyallerini hazırlamada yararlanabilecekleri araç gereç ve olanakları

- Neler var, bunlar nerede duruyor; bunları kimler kullanıyor, siz bunları görebilir misiniz?
- Bilgisayar ve kelime işlem (elektronik dizgi) olanakları neler?
- Fotokopi makinesi ve diğer kopya alma araçlarından neler var?

Görsel araç ve gereçler

•Tepegöz, saydamlar (asetat). Saydam üzerine yazı yazmak için özel kalemler •Video göstericisi, video filmleri (kaset)

Öğrencilerin sınıfta kullanabilecekleri bilgisayarlar ve bilgisayar yazılımları

Diğer malzemeler

- Haritalar, fen deney araç gereçleri, modeller, şemalar, slaytlar vb. neler var?
- Bunları kim kullanıyor?
- Bunlar nerede saklanıyor
- Siz bunları nasıl kullanabilirsiniz?

ETKİNLİK 1.12:

OKUL MÜDÜRÜ VE OKUL KURALLARI

Özet

Uygulama okulundaki diğer öğretmen adaylarıyla bir araya gelerek Okul Müdüründen, okulun tümünü ilgilendiren sorunlar konusunda bilgi alabilirsiniz. (Okul müdürü, bu konuda size yardımcı olmak üzere başka bir kişiyi de görevlendirebilir.)

1 Uygulama okulundaki diğer öğretmen adayları ile ilişki kurarak Okul Müdüründen bir randevu alınız. Müdürden, okuldaki öğretmen adaylarıyla bir toplantı düzenlenmesi, toplantıda okulun genel sorunları hakkında bilgi verilmesi ve soruların cevaplanması konusunda yardımlarını rica ediniz.

2 Uygulama Okulu Müdürüyle yapılacak toplantıda sorabileceğiniz sorulardan bazıları şunlar olabilir:

- Müdürün, okuldaki çalışmalarla ilgili başlıca amaçları nelerdir?
- Müdür, okuldaki öğretmenlerden neler beklemektedir?
- Müdürün, yeni öğretmenlerin okula ve görevlerine uyum sağlamalarındaki tOİfl nedir?
- Okul müdürüne göre, başarılı öğretmenlerin özellikleri nelerdir?
- Müdürün, öğrenci ve öğretmenlerde görmek istediği davranışlar nelerdir?
- Okul yönetiminin yapısı nasıldır?

3 Sizler, birkaç haftadır uygulama okulundasınız. Okuldaki yaşantılarınız ve yukardaki önerilerden yararlanarak, sizin ve arkadaşlarınızın Okul Müdürüyle yapılacak bir toplantıda tartışılmasını isteyebileceğiniz soruların neler olduğunu düşününüz; düşündüklerinizi bir yere yazınız. Gerekli görürseniz yazdığınız sorulan değişikliğe uğratabilir; bunlara yenilerini ekleyebilirsiniz. Bu şekildeki bir çalışmayla, üzerinde tartışmak istediğiniz sorular konusunda arkadaşlarınızla görüş birliğine ulaşmaya çalışınız. Bu soruların bir kopyasını, toplantıdan önce okul müdürüne veriniz.

4 Uygulama Okulu Müdürü konuşurken onun söyledikleriyle ilgili notlar alınız. Daha sonra bu notlarınızı gözden geçirin ve göreve yeni başladığımızda sizin için önemli olabilecek noktaları belirlemeye çalışınız. Sizden nelerin beklenebileceği, okula katkıda bulunmak için neler yapabileceğiniz. Okul Müdürünün öğretmenlerde görmek istediği özelliklere sahip olup olmadığınız gibi konularda açıklığa varmaya çalışınız.

ETKİNLİK 1.13: OKUL VE TOPLUM

Özet

Okulun bulunduğu toplumdaki yeri hakkında bilgi toplama.

Bu etkinlik sırasında toplayacağınız bilgiler size hem öğretimi anlatacak hem de yararlı bazı ders materyalleri sağlayacaktır. Okul tek başına var olamaz; kendisini de içine alan daha geniş toplumun bir parçasıdır. Etkinlik 1.12'de müdürün okulu nasıl bir örgüt (organizasyon) olarak gördüğünü anlamış olmalısınız. Bu etkinlik sizi, okul örgütüne daha geniş bir çerçeveden bakmaya yönlendirmektedir.

1 Aşağıdaki sorular sizi bir inceleme veya araştırma yapmaya sevk etmelidir. Bu soruların

Çeşitli insanlarla konuşarak, kendi gözlem ve incelemelerinizden yararlanarak

Cevaplayabileceksiniz.

- Okulun içinde bulunduğu ve hizmet sunduğu semti fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle nasıl tanımlarsınız?
  - Veliler okulu düzenli olarak ziyaret ediyor ve okuldaki çalışmalara herhangi bir yönden katılıyorlar mı?
  - Okulu başka kimler ziyaret ediyor?
  - Yakın çevredeki doktorlar, meclis üyeleri, polisler, diğer ülkelerden gelmiş ziyaretçiler, özel becerileri veya ilgileri olan kişiler arasında okula gelerek öğrencilerle konuşmaya istekli olanlar var mı?
  - Müzeler, sergiler, süpermarketler, farklı el sanatlarının icra edildiği yerler gibi, sınıfın düzenli bir gezi programı ile ziyaret edebileceği yerler var mı?
  - Fen bilgisi veya sosyal bilgiler derslerindeki çevre incelemeleri kapsama alınması yararlı olabilecek yerler var mı?
- 2 Çalıştığınız okulun ve onun içinde yer aldığı yerel toplumun bir profilini çıkarabilmek için yukarıdaki noktalar ve benzeri ile ilgili olarak topladığınız bilgileri yazılı olarak bir yere not etmiş olmalısınız.

ETKİNLİK 1.14:

MİKROÖĞRETİM TEKNİKLERİ

Özet

Her öğretmen adayından, bir konu veya davranışı fakülteadaki sınıf arkadaşlarından oluşan bir gruba. Beş dakikalık bir süre içinde öğretmesi istenecektir. Öğretim. Videoya kaydedilecektir. Gruptaki öğretmen adayları, öğretim yapan arkadaşlarının yaptıklarını, bu amaçla hazırlanmış bir form ü/erinde değerlendireceklerdir. Video kayıtları bütün gruba gösterilecek ve öğretmenlik yapan adayların durumları birlikte değerlendirilecektir.

Mikro öğretim teknikleri ile yapacak ilk çalışmalarda açıklama yapma becerisinin geliştirilmesi beklenir. Çünkü bu? Öğretmenlikte sıkça yararlanılan bir beceridir. Bu nedenle aşağıda, mikro öğretim teknikleri ile açıklama yapma becerisinin geliştirilmesi üzerinde durulmaktadır. Diğer Öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesi ile ilgili mikro öğretim çalışmalarının da buna benzer bir şekilde düzenlenebileceği açıktır.

Bir iletişim becerisi olan açıklama yapma, bilgi aktarma ve anlayış kazandırmada etkili bir araçtır. Ancak, istenen sonuçları verebilecek bir açıklama için çok iyi bir hazırlık yapılmış olması gerekir.

A Mikro öğretimden önce yapılacak işler

1 Yapacağınız açıklama ile ilgili hazırlıklar: İyi bildiğiniz ve açıklayabileceğinizi düşündüğünüz bir konu seçiniz. Bu amaçla, sizin alanınızdan bir konuyu.

Çalışmalarınızdan edindiğiniz bir deneyimi, ilginizi çeken bir şeyi seçmiş olabilirsiniz. Açıklamanızı öğretmen adayı arkadaşlarınıza yaparsanız, onların bilmedikleri ve ilgilerini çekecek bir konu seçmeniz iyi olur.

2 Seçtiğiniz konuda bildiklerinizi gözden geçiriniz. Bu konuda gerçekten çok şey biliyor musunuz? Bildiklerinizi yeni ve ilgi çekici bilgilerle zenginleştirmeye çalışınız.

3 Beş dakikadan daha uzun olmayacak bir açıklama hazırlayınız. Üzerinde duracağınız düşüncelerin bir listesini yapınız. Bu düşüncelerden her biri üzerinde iyice düşününüz. Sorulabilecek sorular üzerinde durunuz. Açıklamanızın her bölümünü nasıl sunacağınızı hangi sözcükleri kullanacağınızı hangi öğretme-öğrenme araç gereçlerinden yararlanacağınızı kararlaştırınız. Açıklamanın her bölümü ile diğerleri arasında nasıl bir ilişki kuracağınızı belirleyiniz. Açıklamanızın bir özetini yapınız.

4 Başlangıcın çok önemli olduğunu sınıfı öğrenmeye güdülediğini ve öğrenmeye uygun bir ortam hazırladığını unutmayınız.

5 Kullanacağınız yazılı kaynakları ve tepegöz saydamları gibi öğretme-öğrenme araç gereçlerini hazırlayınız.

Mikroöğretimle ilgili değerlendirme formu

Ders	Evet	Kısmen	Hayır
Dersin başlangıcı ilgi çekici mi?	( )	( )	( )
Üzerinde durulan düşüncelerin neler olduğu açık mı?	( )	( )	( )
Üzerinde durulan düşüncelerin sırası açık mı?	( )	( )	( )
Dinleyenlere not alma imkânı verildi mi?	( )	( )	( )
Sorulardan yararlanıldı mı?	( )	( )	( )
Görsel araç gereçlerden yararlanıldı mı?	( )	( )	( )
İlgi çekici örnekler verildi mi?	( )	( )	( )
Özetleme yapıldı mı?	( )	( )	( )
Zaman iyi ayarlandı mı?	( )	( )	( )
	( )	( )	( )
Sunuşta	İyi	Tatmin Edici	Dikkat Gerekli
Sesin şiddeti, derecesi, değişimi, konuşma hızı	( )	( )	( )
Duraklamalardan yararlanma	( )	( )	( )
Kullanılan dil, dilde akıcılık	( )	( )	( )
Dinleyicilerle göz teması	( )	( )	( )
Jest ve mimikler	( )	( )	( )
Yüz ifadesi	( )	( )	( )
Görsel araç gereçler	( )	( )	( )
Heyecan-coşku	( )	( )	( )

ETKİNLİK 1.15: **OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Özet

Okul çalışmalarınızı değerlendirin.

- 1 Öğretmenlik dosyanızı baştan sona dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.
- 2 Dersle ilgili notlarınız ve değerlendirmelerinizin dosyanızda tam olarak yer almış olmasını sağlayınız.
- 3 Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmaları, birlikte çalıştığınız fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri ile gözden geçiriniz.
- 4 Kendi değerlendirmeleriniz ile fakülte öğretim elemanı uygulama öğretmeni ve varsa sınıf arkadaşınızın değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyiniz ve bu özeti dosyanıza koyunuz. Özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

OKUL DENEYİMİ II

Bu dönemde sizden, öncekine göre daha fazla öğretmenlik yapmanız istenecektir. Dönemin sonunda, okula geldiğiniz günlerde öğretmenlik yapmanız gerekecektir. İkinci dönem içinde yapılması düşünülen Etkinlik 1.12 bu dönemdeki etkinliklerin planı ile ilgilidir. Uygulama okulundaki ilk dersinizden önce bu etkinliklerle ilgili kısmı okuyunuz.

Derslerinizde alanınızdan seçilmiş bir bölümü öğretmek üzere en azından bir sınıf ile birlikte çalışmış olmalısınız. Birlikte çalışacağınız sınıflarda kitabın ikinci dönem ile ilgili olan bu kısımda verilen etkinliklerden birini hazırlayacak sınıfta uygulayacak ve bu uygulamanın değerlendirmesini yapacaksınız.

Belki de, öğretmen adayları olan bir arkadaşınızla birlikte çalışacaksınız. Böyle bir durum söz konusu ise, ikiniz de çalışmalarınızı birlikte organize etmeli; sizden beklenenleri tam olarak yerine getirmiş olmalısınız.

Dönem içindeki çalışmalarınızı önce de yaptığınız gibi dönem başlamadan önce ve uygulama öğretmeniyle birlikte planlamalısınız. Etkinliklerin burada verilen sıra ile gerçekleştirilmesi zorunlu değildir. Sıralamada değişiklik yapılabilir. Bu etkinliklerden sadece bir bölümünü seçme zorunluğu doğarsa, kendi koşullarınıza ve gelişme gereksinimlerinize en uygun olanları seçmeye çalışmalısınız.

ETKİNLİK 2.1:

DÖNEM PLANI

Özet

Okul Deneyimi dersinin ikinci dönemi ile ilgili planınızı okulda size yardımcı olacak uygulama öğretmeni ile birlikte yapınız.

1 İkinci dönemdeki çalışmalarınızı da önceki dönemde çalıştığınız uygulama okulunda yapacaksanız, birlikte çalışacağınız öğretmenleri ve sınıfları ziyaret ediniz.

2 İkinci dönemde, birincidekinden farklı bir uygulama okulunda çalışacaksanız, önceki dönemde yaptığınız okul, öğretmenlik, araç gereç ve yazılı kaynaklar ve öğrenciler ile ilgili çalışmalardan birini veya birkaçını bu okulda tekrarlayarak bilgilerinizi tamamlamaya çalışınız.

3 Bu dönemin uygulama okulunda geçen ilk günü sonunda, geriye kalan haftalarla ilgili çalışma planınızın ana hatları üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlamış olmalısınız. Bu konuda, okul deneyimi çalışmalarından sorumlu fakülte öğretim elemanı ile üzerinde çalışmak üzere bir plan taslağı hazırlamış olmanız gerekir.

4 Uygulama okulundaki çalışmalarınızı yakından izleyecek ve size rehberlik yapacak olan uygulama öğretmeniyle bir görüşme yapmak üzere randevu almayı unutmayınız. Bu görüşmede, fakülte öğretim elemanının sizden ikinci dönem içinde yapmanızı istediğı çalışmaları öğretmene anlatınız. Ondan, bu çalışmaların uygun bir şekilde organize edilmesi konusunda size yardımcı olmasını rica ediniz.

5 İkinci dönem için, her hafta etkinlik yapmanıza izin verecek şekilde bir düzenleme yapılmış olmasını sağlamalısınız. Bu durumda sizin, her hafta öğretmenliğini yapacağınız dersin öğretmeni ile ilişki kurmanız ve onunla derste neyi ve nasıl öğreteceğiniz konusunda görüş birliğine varmanız gerekecek demektir. Öğretmeniniz sizden, derslerden bazılarını kendisi ile ekip öğretimi yapmak suretiyle gerçekleştirmenizi isteyebilir. Ancak tamamını siz yürütmüyor olsanız bile, dersin tüm hazırlıklarına katılmak ve bu hazırlıkları yapmak zorundasınız. Uygulama okulunda geçen günleriniz arasındaki zamanlarda, size yardımcı olan uygulama öğretmeniyle gerekli hallerde nasıl ilişki kurabileceğinizi öğrenmeniz sizin için çok yararlı olacaktır.

6 Uygulama okulunda geçireceğiniz her gün içinde büyük bir olasılıkla

- Daha sonra bir dersin tümünü öğretmekte. (veya öğreten ekip içinde yer almakta)
- Bu kitaptaki etkinliklerden birini yapmaya çalışmakta ve
- Başka bazı dersleri gözlemekte olacağınızı unutmayınız.

ETKİNLİK 2.2:

YÖNERGE VE AÇIKLAMALAR

Özet

Uygulama öğretmenleri tarafından yapılan yönlendirme ve açıklamaları izleyerek iyi bir yönlendirme ve açıklamanın nasıl olması gerektiğini belirlemeye çalışınız. Kendiniz böyle bir açıklama hazırlayınız.

1 Olanak varsa aynı gün içinde iki veya üç dersi gözleyiniz. Gözlediğiniz her derste dikkatinizi öğretmenin sınıfa hitap ettiği ve öğrencilere bir konuyu anlattığı bölümlere toplayınız. Gözlem planınız ile ilgili olarak, sınıfında gözlem yapacağınız öğretmenlerle önceden bir görüşme yapmayı unutmayınız.

2 Gözlediğiniz her ders için bir gözlem formu doldurunuz.

3 Dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.

4 Aşağıda verilen noktaları göz önünde tutarak, gözlem yapmakta olduğunuz sınıftaki çalışmaların bir kısmı ile ilgili bir açıklama hazırlayınız. Açıklamanızı, 15 dakikadan fazla bir zaman almayacak şekilde kısa tutunuz. Bu açıklamayı sınıfta denemek için ders öğretmeniyle görüşünüz. Ders öğretmeni veya bir öğretmen adayı arkadaşınızdan açıklamanızı izleyerek gözlemlerini aşağıdaki gibi bir forma kaydetmesini rica ediniz. Dersten sonra, gözlemlerini onunla birlikte gözden geçiriniz.

5 Açık ve anlaşılır bir yönerge veya açıklamada bulunması gereken başlıca özellikleri yazınız.

Yönerge ve açıklamalarla ilgili gözlemlerde dikkat edilecek noktalar

Giriş

Giriş için ayrılan zaman

Öğrencilerin dikkatlerini çekmek için neler yapıldığı

Temel Düşünceler

Temel düşüncelerin mantık ve bütünlüğe sahip bir sıra ve düzeni

Açıklık ve anlaşılabilirliği

Özlülüğü

Düşünceler arasındaki bağlantılar

En sonunda özetleme

Anlatım

Açık ve akıcı bir dil

Yeni sözcüklerin açıklanması

Sözcükler ve cümle yapısının öğrencilerin yaşlarına, ilgilerine ve yeteneklerine uygunluğu

Kısa ve anlaşılır cümleler

Düşünceler

Konuyu somutlaştırmak için iyi seçilmiş ve anlaşılır örnekler

Öğrencilerin sahip oldukları deneyimlere uygun örnekler

Tekrarlama

İlerleme hızının sınıfın öğrenme hızına uygunluğu

Anlatılmak istenen konunun anlaşılma derecesini belirlemeye yarayacak sorular ve dönüt şekilleri

Öğrencinin düşünceleri alınıyor ve kullanılıyor mu?

Görsel araç-gereç kullanımı

Ses

Ses yüksekliği

Hızı

Ses tonundaki değişimler

Vurgulama

Duraksama

Diğer

Jestler

Duruş

Hareket

Göz teması

Öğretmen öğrencilerin konu üzerinde dikkatlerini nasıl sağlıyor?

ETKİNLİK 2.3: SORU SORMA ALLŞTIRMALARI

Özet

Farklı soru türleri bulunuz. Sonra. Etkinlik 1.10'da geliştirdiğiniz soru sorma becerinizi gözden geçiriniz. Bu becerinizden sıkça yararlanabileceğiniz bir ders planlayınız.

1 Öğretmenler sık sık soru sorarlar, niçin? Soru sorma amaçlarından bazıları şunlardır:

- Öğrencileri öğrenmeye güdüleme
- Dersi öğrencilerin kendi deneyimleriyle ilişkilendirme
- Öğrencilerin neleri hatırlamakta olduklarını anlama
- Öğrencilerden öğretim ile ilgili dönüt sağlama
- Öğrencilerin öğrenmekte olup olmadıklarını anlama
- Öğrencilerin düşünmelerini sağlama
- Öğrencilerin konuşmalarına yardımcı olma
- Problemleri çözme
- Öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerini sağlama
- Sınıfı denetim altına alma

Daha başka amaçlar düşünebiliyorsanız bunlara ekleyiniz.

2 Kendi alanınızla ilgili olmak üzere yukarıda sözü edilen amaçlardan her birine hizmet edecek bir soru hazırlayınız. Hazırladığınız soruları diğer öğretmen aday arkadaşlarınızla tartışınız.

3 Öğrencilerin derste geçen olguları hatırlayıp hatırlayamadığını yoklayan sorular bulmak çok kolaydır. Öğretmenlerin yararlandıkları soruların pek çoğu bu türdür. Sizin sorularınızın hepsi de hatırlamayı yoklayan sorular mıdır? Öğrencileri düşünmeye sevk edecek sorular bulmak daha zordur.

4 Soru türlerine ilişkin değişik sınıflamalar vardır. Aşağıda verilen sınıflama bunlara bir örnektir. Bu örnek. B. S. Bloom'un editörlüğünü yapmış olduğu. 1956 yılında yayımlanan ve Taxonomy of Educational Objectives (Eğitim Hedeflerinin Aşamalı Sınıflaması), adı ile bilinen bir sınıflamaya dayalıdır. (Bu sınıflama ile ilgili ayrıntılı bilgi, eğitim bilimleri öğretim yöntemleri ve ölçme ve değerlendirme ile ilgili kaynaklarda bulunabilir.)

5 Soru türleri

Hatırlamayı yoklayan sorular hatırlanması beklenen olgular ve diğer bilgi birikimi öğelerinin sorulduğu sorulardır. Bunlar, Bloom'un aşamalı sınıflamasında en alt düzeyde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu tür sorulara ilişkin bazı anahtar sözcükler şunlardır: hatırlama belirleme ne tanımlama adlandırma işaretleme listeleme belirtme

Önceden belli ve tek bir yanıtı olan sorular. Bunlar yukarıda sözü edilen aşamalı sınıflamada kavrama, uygulama ve analiz düzeylerinde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu gibi soruları yanıtlamak için öğrencinin, yoklanan öğrenmelerin bu düzeylerin hangisinde yer aldığına göre değişik zihinsel işlemlerden yorumlanması gerekir. Yoklanan öğrenme ürünü düzeyinde ise soruyu yanıtlayabilmek için öğrencinin öğrenmiş olduklarını anlamını değiştirmeden farklı bir şekilde ifade etmesi kendi anlatımı ile ifade etmesi, açıklaması veya yorumlaması gerekir. Yoklanan öğrenme ürünü uygulama düzeyinde ise soruyu yanıtlayabilmek için öğrencinin, öğrenmiş olduklarını, kendisi için yeni olan yani ilk kez karşılaştığı fakat öğrenmiş olduklarıyla içinden çıkabileceği bir durumu anlama, bir sorunu çözmeye kullanması gerekir. Yoklanan öğrenme ürünü analiz düzeyinde ise soruyu yanıtlayabilmek için öğrencinin yine kendisi için yeni olan yani ilk kez karşılaştığı bir bilgi bütünü veya bütünlüğü olan başkaca bir ürünün parçalarını parçaları arasındaki ilişkileri ve bütün içinde bu parçaların nasıl bir araya getirilerek bütünleştirilmiş olduğunu belirlemesi gerekir. Bu tür sorulara ilişkin

bazı anahtar sözcükler şunlardır: açıklama, tarif etme, karşılaştırma gözden geçirme özetleme nasıl neden.

Önceden belli ve tek bir yanıt olmayan sorular Bunlar, yukarıda sözü edilen aşamalı sınıflamada sentez düzeyinde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu gibi soruları yanıtlamak için öğrencinin duruma göre kendi bilgisi dâhilinde bir eşi veya yakın benzeri olmayan bir bilgi bütünü veya bu nitelikte ve bütünlüğü olan başkaca bir ürün ortaya koyması böyle bir bilgi bütünü veya ürünü oluşturmak için bir plan ya da işlemler takımı oluşturması, böyle bilgi bütünlerini veya ürünleri sınıflama veya açıklamada kullanılabilecek nitelikte bir soyut ilişkiler takımı geliştirmesi gerekecektir.

Bu tür sorulara ilişkin bazı anahtar sözcükler şunlardır:

Tahmin etme, önerme, oluşturma, geliştirme, varsayma

Bir değerlendirme sonucunda yanıtlanabilecek sorular Bunlar yukarıda sözü edilen aşamalı sınıflamada değerlendirme düzeyinde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu gibi soruları yanıtlamak için öğrencinin kendisine verilen belli amaca hizmet etmek üzere hazırlanmış bir malzeme bir yöntem vb.nin mantıksallık iç tutarlılık gibi iç ölçütlere veya amaca uygunluk, başka koşulları karşılama gibi dış ölçütlere göre bir değerlendirmesini yapması gerekecektir. Bu tür sorulara ilişkin bazı anahtar sözcükler şunlardır:

Değerlendirme, seçme, kritik etme, toplama, karar verme, düzeltme, seçme, sıralama

Hatırlamayı yoklayan soru örnekleri

- Türkiye'de doğum oranı nedir?
- Verilen elektrik devresindeki elemanların adlandırınız.
- Ankara kentinin hangi enlem üzerinde olduğunu belirtiniz.
- Difüzyon terimini tanımlayınız.

Önceden belli ve tek bir yanıt olan soru örnekleri

- Türkiye'de doğum oranını Almanya'daki doğum oranı ile karşılaştırınız.
- Elektrik devresinde lambaların seri bağlanma şeklini açıklayınız.
- Van, Isparta ve Bursa'nın harita üzerinde yerlerini tarif ediniz.
- Difüzyon ve ozmoz karşılaştırınız.

Önceden belli ve tek bir yanıt olmayan soru örnekleri

- Türkiye'de doğum oranı binde 40'a çıksaydı bunun ülkedeki yaşam standardı üzerinde ne gibi etkileri olurdu.
- Bir elektrik devresindeki lambalar paralel bağlı hale getirilirse neler olabilir.
- Büyük bir sel felaketine uğraması halinde, İstanbul'da neler olabilir?
- Canlı dokuda ozmoz olayını göstermek için yararlanılabilecek bir deney ne olabilir?

Bir değerlendirme sonucunda yanıtlanabilecek soru örnekleri

- Türkiye'de aileyi küçültmek için hükümetin nasıl bir uygulama yapması gerekir?
- Bir ev için, hangi türden bir elektrik devresi en iyidir, niçin?
- Türkiye'nin nükleer silahlara sahip olması gerekir mi, neden?
- Ders kitabınızda ozmoz göstermek amacıyla verilen deney düzeni, amacına ne ölçüde bir hizmet sağlamaktadır?

6 Alanınızla ilgili olarak, yukardaki kategorilerden her biri ile ilgili bir soru hazırlayınız. Hazırladığınız örnekleri öğretmen adayı arkadaşlarınızla tartışınız.

7 Yakın zamanda öğretmeye çalışacağınız bir konu seçiniz. Bu derste kullanmak üzere, öğrencilerin sadece bazı bilgileri hatırlamakla yanıtlayabilecekleri ve yanıtlayabilmeleri için daha üst düzeylerde zihinsel işlemler gerektiren sorular hazırlayınız. Özellikle temel nitelikte olan sorular üzerinde durunuz. Bunlar, sınıftaki öğrencilerin yeni bir konuyu öğrenmelerini sağlar. Bu sırada öğrencileri olgulardan düşünmeye geçirmeye çalışırken öğretmene, öğretme-öğrenme sürecini yönlendirme olanağı verir. Sınıfın önüne çıkıp dersi yürütmeye çalışırken böyle sorular bulmak çok zordur. Bu gibi soruların, dersten önce hazırlanmış olması gerekir. Temel sorular arasında sorulabilecek ikinci derecede önemli olan soruların, daha sonra ve öğrencilerin temel sorularla ilgili yanıtlarına tepkide bulunurken de düşünebilirsiniz.

8 Hazırlayarak dersin akışına uygun bir sıraya koyduğunuz soruların, dersinde uygulama yapacağınız öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.

9 Derse gitmeden önce. Etkinlik 1-10'da sözü edilen soru sorma becerilerine bir kez daha göz atınız. Orada ele alınan noktaların bir özeti aşağıda verilmiştir.

Soruların sınıftaki öğrencilere dağılışı Sınıfta, öğrenmeye daha çok güdülenmiş olan öğrenciler en önde oturma eğilimi gösterirler. Daha az güdülenmiş olan, daha yavaş öğrenen, sessiz ve sakin oturmak isteyenler ise yanlarda ve köşelerde oturma eğilimi gösterirler. Sınıfın önünde durduğunuz zaman, en çok nereye bakarsınız? Sağa veya sola dönmek sınıfın köşelerine yönelmek daha zordur. Sınıfta her öğrenciye, aşağı yukarı birbirine yakın sayıda soru yöneltmeye ve onlardan her birine bu kadar soruya yanıt verme olanağı sağlamaya çalışmalısınız. Bunu yapmanın bir yolu sınıf içinde dolaşmanız ve her defasında görüş alanınızda farklı bir öğrenci grubu olacak şekilde durmanızdır.

Kız ve erkek öğrenciler Soruların daha çok kızlar mı, erkekler mi yanıtlıyor? Yanıtların uzunluğu ve niteliği iki cins için de aynı mı? Cinslerden biri daha sık soru yanıtlıyor daha iyi yanıtlar veriyorsa dengeyi sağlamak için nasıl bir yardımda bulunabilirsiniz?

Göz teması Bir öğrenciye soru sorar ve onun yanıtını dinlerken ona bakınız. Bunu yaparken sınıfın diğer yerlerinde ne olup bitmekte olduğunu da gözden kaçırmayınız.

Zamanlama Soruyu sorunuz. Sınıftaki bütün öğrencilerin yanıt düşünmesi için birkaç saniye bekleyiniz. Soruyu belli bir öğrenciye yöneltmek istiyorsanız bundan sonra onu adıyla çağırınız ve soruyu yanıtlamasını isteyiniz. Gerekirse soruyu değişik bir biçimde ifade ediniz; yanıtın bulunmasını çabuklaştırıcı kolaylaştırıcı önlemlerden yararlanınız. Öğrenci soruyu yanıtlayamazsa diğer bir öğrencinin yanıtlamasını isteyiniz.

Pekiştirme Yanıtlara olumlu bir yaklaşım içinde olunuz. Yanıtları, olanaklar ölçüsünde iyi karşılayınız ve övünüz. Yanıtla hiçbir zaman gülmeyiniz, yanıtla alay etmeyiniz, yanıtı dinlememe, duymama, tümüyle reddetme gibi bir davranış içine girmeyiniz. Yanıtın ne kadarından yararlanabilirsiniz o kadarından yararlanınız. Yanıtlayan öğrencinin başka soruları yanıtlamak için de istek duymasını sağlamaya çalışınız. Yanlış bir yanıtta sizin de sorumluluğunuz bulunabileceğini unutmayınız. Sorunuz açık ve anlaşılır bir soru olmayabilir; çok karmaşık bir soru sormuş olabilirsiniz.

Kullanılan dil Sorularınız kısa soruyu ifade etmede kullandığınız dil açık ve anlaşılır olmalıdır. Öğrencilerin anlayış gösterme, yüreklendirme şaşkınlığınızı anlatma gibi amaçlarla kullandığınız sözselsel olmayan işaretleri de anlayabildiklerini unutmayınız.

10 Planladığınız dersi veya onun bir bölümünü bir sınıfta uygulayınız. Ders öğretmeni veya öğretmen adayı bir arkadaşınızdan dersinizi gözlemesini rica ediniz. Elinizdeki temel nitelikli soruları ona da veriniz. Ondan, dersinizdeki gözlemlerini ilgili forma kaydederek size vermesini; soru sorma becerinizle ilgili gözlemlerini dersten sonra sizinle tartışmasını isteyiniz. Dersinizi kendiniz de değerlendiriniz; soru sorma becerilerinizi geliştirmek için neler yapabileceğinizle ilgili notlar alınınız.

Soru sorma becerileri ile ilgili gözlem formu örneği (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Temel nitelikli sorular öğretmen adayı size derste kullanacağı temel nitelikli soruların listesini verecektir. Dersi izlemek için bu listeden yararlanınız. Sorulardan her biri ile ilgili görüşlerinizi beliniz. Bunlardan da özellikle, öğrencileri düşünmeye sevk etmek için hazırlanmış olanlar üzerinde durunuz. Arada sorulan ikinci derecede önemli sorularla ilgili görüşlerinizi de belirtebilirsiniz. Görüşlerinizi dersten sonra öğretmen adayı ile tartışınız.

Soruların sınıftaki öğrencilere dağılışı Sınıfta öğrencilerin oturma düzenini gösteren bir plan yapınız. Öğretmenin sınıfın neresinde bulunduğunu işaretleyiniz. Beş dakikalık süre içinde sınıfta hangi öğrencilerin sorulara yanıt verdiğini izleyiniz. Gözlemlerinizi oturma düzenini gösteren plan üzerinde işaretleyiniz, soruların sınıftaki öğrencilere dağılışını

- Sorulara yanıt veren öğrencilerin sınıfın neresinde bulunduğunu
- Kaç tane kız kaç tane erkek öğrencinin soru yanıtladığını

gösterecek şekilde özetleyiniz.

Göz teması Öğretmen adayı soru-yanıt sırasında ilgili öğrenciye bakıyor mu? Bunu yaparken, sınıfın diğer kısımlarında ne olup bittiğini de izleyebiliyor mu?

Zamanlama Öğretmen adayı yanıtın düşünülmesine yetecek kadar zaman veriyor mu?

Pekiştirme Öğretmen adayı verilen her yanıtın yararlanmaya ve sınıftaki öğrenmeleri bu yanıtlara dayandırmaya çalışıyor mu? Öğretmen adayı öğrencileri övüyor mu? Adayın tümüyle reddettiği bir yanıt oldu mu? Oldu ise bu nasıl oldu?

Kullanılan dil Sorular açık mıydı? Öğretmen adayı, hazır olduğunu, istekliliğini ve tepkisini belirtmek için sözsiz olmayan işaretlerden yararlandı mı?

Soru türleri Öğretmen adayı hatırlamayı yoklayan belli ve tek bir yanıt olan belli ve tek bir yanıt olmayan sorular ve değerlendirme soruları olmak üzere dört değişik düzeyde de soru sordu mu?

ETKİNLİK 2.4:

DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ

Özet

Gözlem yaparak, sınıfta olup bitenlerin kontrol altında tutulmasını ve öğrenciler için etkili bir öğretme-öğrenme ortamı oluşturulmasını sağlayan becerileri öğrenmeye çalışınız. Etkinlik 1.9'a bakın.

1 Sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin etkili ve verimli bir biçimde işletilmesini sağlayan bu becerilerin öğretmenlik rolünün özünü oluşturduğunu unutmayınız. Bazı tavsiyeler:

- Kendinize güvenin.
- Planınızın iyi ve açık olduğundan emin olun
- Öğrencilerinizin yaşlarına ve kabiliyetlerine göre çalışmalarını değerlendirin
- Dersinizde değişik etkinliklere yer verin ve bunlara yeterli süre tanıyın

2 Bir dersin tümünü izleyerek sınıf yönetimine ve sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin işletilmesine ilişkin önlemleri ve bunların nasıl gerçekleştirildiğini gözleyiniz.

3 Bu gözlemde, aşağıdaki örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Gözlem yapacağınız dersten önce öğretmenle bir görüşme yapmayı unutmayınız. Bu görüşme sırasında öğretmene kullanacağınız gözlem formunu gösterebilir ve gözlem sırasında neleri görmeye çalışacağınızı anlatabilirsiniz.

Yukarda sözü edilen noktalar aşağıdaki formda öneriler biçiminde sıralanmıştır. Bu liste ilgili davranışlar gözlendikçe onların karşılıklarına çetele konarak işaretlenmesi için de kullanılabilir. Böyle bir yola gidilecekse listenin başına gözlenen sınıf, tarih ve saat de yazılmalıdır.

4 Şimdi dersi öğretmeye başlayın. Bir arkadaşınız veya uygulama öğretmeninden sizi gözlemlemesini isteyin ve ders yönetimi formunuzu tamamlayın. Dersten sonra gözlem yapan kişinin yorumlarını alın.

Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü ile ilgili bazı öneriler

	Tarih.....	Sınıf.....	Süre.....
Dersten önce			
	<ul style="list-style-type: none"> • Dersinize iyi hazırlanın; her şeyi açık seçik planlayın. • Çeşitli etkinliklerden yararlanmaya hazırlanın. • Planladığınız çalışmanın öğrenci düzeyine uygunluğunu denetleyin. • Hızlı ve yavaş öğrenen öğrenciler için ek etkinlikler hazırlayın. • Dersten önce, araç gereç ve gösterilerin kullanıma hazır olup olmadığını denetleyin. • Olanak varsa dersten önce sınıfın düzenini gözden geçirin. • Sınıfa, öğrencilerden önce girin.		
Derse başlarken			
	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin sınıfa girişlerini kontrol edin. • Başlamadan önce, öğrencilerin sınıfa yerleşmelerini sağlayın, dikkatlerini derse çekin. • Kesintiler ve derse geç gelmeler ile ilgili işlemleri çabucak tamamlayın.		
Ders sırasında			
	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin adlarını öğrenerek onları adları ile çağırın. • Yönergelerinizi acık bir biçimde ifade edin. • Öğrencilere konuşurken onların yüzlerine bakın. • Sınıfı görüş alanında tutarak her köşesinde ne olup bittiğinden haberdar olun. • Etkinlikleri, öğrencilerin dikkat sürelerine uygun olacak şekilde planlayın.		
Hareketlerinizde			
	<ul style="list-style-type: none"> • Sınıfa arkanızı dönmeyin. • Hareketli olun sınıfın önünde kalmayın her yanında dolaşın. • Bir etkinlikten diğerine geçişi dikkatle düzenleyin. • Öğrencilere soru sorarak sık sık onlardan dönüt alın. • Sorularınızı sınıfın tümüne yöneltin bütün öğrencilere soru sorulmuş olmasını sağlayın. • Övgü ve yüreklendirmelerden yararlanın. • Öğrenciler için bir yardımcı ve destek olun.		
Sorun çıktığında			
	<ul style="list-style-type: none"> • Ne yapılması gerekiyorsa işi uzatmadan yapın. • Kazanamayacağınız bir tartışmaya girmekten kaçının. • Kişi üzerinde değil, davranış üzerinde durun. • Ölçütlerinizi açık bir biçimde ortaya koyun ve ödün vermeyin. • Gerekliğinde uygun cezaların verilmesinde kararlı ve işlemlerinizde tutarlı olun.		
Dersin sonunda			
	<ul style="list-style-type: none"> • Dersi bitirmeden önce öğrencilere, toparlanmaları için zaman verin. • Öğrencilerin ayrılmalarına izin vermeden sınıfın düzenli olmasını sağlamak için etrafa göz atın. • Öğrencilerin sınıftan çıkmalarına izin vermeden önce sessizlik ve düzeni sağlayın.		
Dersten sonra			
	<ul style="list-style-type: none"> • Dersin bir değerlendirmesini yazarak dosyanızda ders planının arkasına koyun. Yaptığınız yanlışları ve gelecek derste düzeltebileceğiniz eksiklerinizi ayrı ayrı not etmeyi unutmayın.		

ETKİNLİK 2.5:

ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Öğrencilere bir ev ödevi yaptırınız. Yapılan ödevleri inceleyip değerlendirdikten sonra öğrencilere geri veriniz.

1 Öğrencilerin gösterdikleri gelişmeleri, onların başarılarını değerlendirmek, öğretmenin günlük çalışmalarının bir parçasıdır. Öğretmen her gün öğrencilere soru sorar ve onlardan cevap alır; öğrencileri gözler ve onlara yardım eder. Öğrencilerle tartışır; onları gayrete getirir ve yüreklendirir. Öğretmen yazılı ödev verir ve yapılan ödevleri inceler; bazen bu ödevlere not verir. Öğretmen sınavlar yapar. Bu sınavlardan alınan notlar öğrencilerin kayıtlarına geçer. Böylece öğretmen, her gün öğrencilerinin neleri yapabildiğine bakar; buradan elde ettiği bilgilerden yararlanarak onlara yaptıracığı çalışmaları planlar. Öğretmenin öğrencileri değerlendirme girişimleri bütün bu işlemleri kapsar.

Bu etkinlik sırasında sizden, öğretmenin değerlendirme ile ilgili görevlerinden biri olan yazılı çalışmaları hazırlama ve bu çalışmaların sonuçlarına not verme üzerinde düşünmeniz istenmektedir.

2 Yazılı çalışmalara not verilmesini gerektiren pek çok neden vardır. Bunlardan bazıları şöyledir:

- Öğrencilerin yanlışlarını düzeltmek
- Öğrenme eksiklerini giderici önlemler için hazırlık yapmak
- Öğrencileri öğrenmeye güdülemek
- Öğrencilere, velilere ve okula, her öğrencinin sağladığı gelişmelerle ilgili bilgi vermek
- Öğrencinin ne kadar çaba harcadığını belirlemek
- Sağlanan öğretmenlik hizmetinin etkili olup olmadığını belirlemek

Daha başka ne gibi nedenler düşünebiliyorsunuz?

3 Sürekli olarak, öğretmenin elinde değerlendirilecek pek çok şey vardır. Öğretmenle görüşerek, her hafta öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için ne kadar zaman harcadığını sorunuz. Öğretmene şöyle sorular sorarak ondan cevap almaya çalışınız: Yazılı çalışmalardan ne kadarını inceliyor ve bunlardan ne kadarına not veriyorsunuz? Bazı çalışmaları, diğerlerine göre daha titizlikle incelemeniz gerekiyor mu? Okulda nasıl bir not (değerlendirme) ölçeği kullanılıyor? Hangi durumlarda en yüksek, orta veya en düşük notun verileceğini gösteren ölçütler nelerdir? Bu gibi soruların cevaplarını öğrendikten sonra, not defterine veya öğrenci dosyalarına bakarak öğrenci başarısı ile ilgili ne gibi kayıtlar tutulduğunu öğreniniz. Bunları yaptıktan sonra etkinliğin geriye kalan kısmına geçebilirsiniz.

4 Öğretmeden, bazı öğrencilerin belirli bir çalışmasını birlikte incelemek ve bunlara birlikte not vermek için izin alınız. Bunlar, öğretmenin daha önce yaptığı sınavdaki sorulara verilen cevaplar veya daha önce yaptırdığı bir ödevin sonuçları olabilir. İncelenerek not verilecek çalışmanın, sınıfta öğrenilmekte olan konuyla ilişkili olması gerektiğini unutmayınız.

5 Öğretmenle çalışırken, öğrencinin bilgi edinme düzeyini, bir uygulamanın anlaşılma derecesini, öğrencinin çalışmadaki düzenliliğini, yazım kurallarına uyma derecesini, sunuştaki becerisini gösteren kanıtlara not verirken yararlandığı ölçütler üzerinde durunuz.

Bir çalışmaya not vereceğiniz zaman, incelemeye başlamadan önce, çalışmanın hangi yönlerine, kaç puan vereceğinize karar vermeniz gerekir. Vereceğiniz puanlar, çalışmada görülmesi beklenen mükemmellik derecesine (ölçüt alınan düzeye) göre belirlenmiş olmalı; diğer öğrencilerin ürünlerine göre ne durumda olduğuna dayalı olmamalıdır. Bir öğrencinin ürününü, diğer öğrencilerin ürünleriyle subjektif bir biçimde karşılaştırmaktan kaçınınız.

6 Öğretmenle görüşerek, öğrencilerin çalışmalarından başka bir örnek alınız. Bunlar, yine öğrencilerin sınav kâğıtları veya ödevleri olabilir. Bu çalışmaların önce bir fotokopyasını alınız. Asıllarını geri veriniz. Kopyaları üzerinde bu ürünlere, yukardaki esasları göz önünde tutmaya çalışarak not veriniz.

7 Bunların üzerine, ilgili öğrenciyi destekleyici ve ona yol gösterici notlar düşününüz. Bu notlarınızda öyle titiz davranınız ki öğrenci, sizin notlarınızı okuduktan sonra, aynı konuda daha iyi ürünler ortaya koyabilsin.

8 Öğrencilerin çalışmalarını çabucak inceleyip değerlendiriniz. Öğretmenin de görüşünü alarak sonuçları öğrencilere, konu ile ilgileri devam ediyorken, sıcaklığına ulaştırmaya çalışınız.

9 Öğretmenle görüşerek sınıfta öğrencilere, üstün nitelikli ürün veren öğrencilerin adlarını da anarak olumlu dönütler vermeyi deneyiniz. Çalışmada hedef alınan düzeye ne derecede yaklaşmış olduğu, bütün öğrencilerin başarılı olduğu noktalar, yaygın olan yanlış anlamalar gibi sınıftaki bütün öğrencileri ilgilendiren noktaları açıklamaya çalışınız. Özellikle üstün nitelikli çalışmalardan örnekler veriniz; kötü örnekler üzerinde durmayınız. Gerekli düzeyde bir gelişme sağlayabilmeleri için özel bir dikkat gerektiren öğrencilerle, bireysel olarak daha sonra görüşünüz.

10 Öğrencilerin kendilerine güvenlerinin, çalışmalarına ilişkin tepkilerinizden etkilenebileceğini; sürekli olumsuz eleştirilerle karşı karşıya kalma veya sürekli düşük notlar almanın öğrencinin ilgisini ve çabasını tehlikeye sokabileceğini unutmayınız.

11 Tarih atın, başlık ve notlandırma yapın. Çalışmalarını vermemiş, tamamlamamış ve düzeltmemiş öğrencileri takip etmeyi unutmayın.

İlave etkinlik

12 Öğrencilerin çalışmalarına verilen notların, öğretmenden öğretmene değişip değişmediğinin incelenmesi ilginç bir çalışma olacaktır. Olanak varsa, bir veya iki öğrencinin çalışmalarının fotokopyalarını alınız ve öğretmen adayı arkadaşlarınızdan bunları birbirinden bağımsız olarak dikkatle incelemelerini ve notla değerlendirmelerini isteyiniz.

Herhangi bir ürüne, örneğin bir cevaba, farklı kişilerce değişik notlar verildiğini görerek şaşkınlığa düşebilirsiniz.

Sonuçlara bakarak aşağıdaki soruları cevaplamaya çalışınız.

- Aynı çalışmaya (ürüne) verilen notlarda nasıl bir değişme görülüyor? Niçin?
- Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmada (üründe) neleri görmek istiyor?
- Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmaya (ürüne) hangi notları düşmüş?

Hangi nitelikteki bir çalışmaya (ürüne), hangi notun verileceğini göstermek üzere seviyeler belirleyerek bir not verme (değerlendirme) ölçeği üzerinde görüş birliği sağlayınız. Daha önce not verdiğiniz çalışmalara, üzerinde anlaşma sağladığınız bu not verme ölçeğini kullanarak bir daha not veriniz. Bu son değerlendirmede, farklı kişilerin aynı çalışmaya verdikleri notlar arasındaki fark(lar) ortadan kalktı mı? Öğrencilere genellikle, klasik yazılı sınavlardaki gibi açık uçlu sorular sorulduğunu, onların bu soruların cevaplarını düşünerek bulduklarını ve kendilerine göre düzenleyerek yazdıklarını hatırlayınız. İmdi siz, böyle sorularla ilgili cevapların incelenmesi, puanlanması ve sonucun notla ifade edilmesi şeklindeki bir işlemin ne derecede güvenilir yani objektif, kişiden kişiye değişmez bir işlem olduğunu düşünöyorsunuz?

ETKİNLİK 2.6:

DERS KİTAPLARINDAN YARARLANMA

Özet

Öğrenciler ders kitabını, bu kitap hakkında çok az bir bilgi ile kullanmakta olabilirler. Ders kitabında anlatılan bir konuyu anlayabilmeleri için öğrencilere bu kitabı nasıl kullanmaları gerektiği öğretilmelidir. Öğrencilere uygun şekilde yardım edilirse onlar, kendilerine böyle bir güç sağlayabilecek çalışma becerilerini ve stratejileri öğrenebilirler. Vereceğiniz görevleri yerine getirebilmeleri için öğrencilerin, ders kitabındaki metin, grafik, tablo, akış diyagramı, harita vb.ni anlayabilmeleri gerekir. Aksi halde bu görevleri yerine getiremezler.

1 Aşağıda bir örneği verilen formu inceleyiniz. Az sonra ele alınacak noktaları da göz önünde tutarak ders kitabından, formda ele alınan her bir çalışma stratejisinin uygulanabileceği bir metin belirleyiniz.

2 Metinlerin, dersin olabildiğince değişik bölümleriyle ilgili kısımlardan seçilmiş ve aynı zamanda, derste yapılmakta olan çalışmalarla ilgili olmasını sağlamaya çalışınız.

3 Ders kitabı üzerinde yapılacak çalışma ile geliştirmek istediğiniz çalışma stratejisini belirleyiniz. Diğer bir deyişle formdaki stratejilerden, üzerinde çalışma yapmak istediğiniz bir tanesini seçiniz.

4 Seçilen strateji ile ilgili olarak sınıfta yararlanacağınız işlem yolunu, aşağıdaki sorulara cevap verecek şekilde planlayınız.

- Giriş nasıl yapılacak?
- Öğrenciler bireysel olarak mı, eşli olarak mı, yoksa gruplar halinde mi çalışacaklar?
- Ders kitabından verilen kısmın, örneğin metnin analiz edilmesi sırasında öğrenciler birlikte çalışarak düşüncelerini birbiriyle tartışabilecekleri için eşli çalışma diğerlerinden daha iyi olabilir.
- Süreç boyunca çalışmalar nasıl izlenecek ve kontrol edilecek?
- Ders sonunda, grupların sınıf tartışmasına katkıları nasıl sağlanacak?

4 Öğrencilere verdiğiniz görevleri değerlendiriniz. Özellikle öğrencilere zor gelen kısımları not alınız. Bu görevi geliştirmek için ne gibi değişiklikler gerektiğini yazınız?

Ders kitaplarından yararlanma ile ilgili bir örnek

Çalışma stratejisi	Öğretmenin yaptığı	Öğrencinin yaptığı	Takip İşlemi
1 Edinilecek bilgiyi belirleme (Hangi soruya cevap aranacak?)	*Ders kitabından bir metin seçilmesi veya bu amaçla bir metin yazılması *Öğrencilerin metinde neyi bulmaya çalışacaklarının belirtilmesi, örneğin, bir yapının kısımları ve bunların işlevleri, tarihi bir olaydaki eylemlerin sırası *Öğrencilere, metnin ve yapacakları işi gösteren yönergenin verilmesi	Aranan bilgiyi bulmak için metnin taranması, bulunanlar tartışılarak görüş birliği sağlanmaya çalışılması, bilginin ne olduğunun belirlenmesi	Sonuçları gruplar arasında paylaşma ve öğretmen ile tartışma
2 Metin halinde sunulan bilgiyi tablo halinde özetleme	*Özetlenecek bilginin aranıp bulunacağı metnin seçilmesi veya yazılması * Bilgiyi özetleyecek tablonun tasarlanması ve öğrencilere yardım için bu tablonun bazı başlıklarının yazılması *Metnin kopyası ile birlikte, hazırlanan tablo örneği ve öğrencilerin yapacakları işleri gösteren yönergenin öğrencilere verilmesi	Metnin okunarak bilginin bulunması, bu bilgiden yararlanarak tablonun tamamlanması	Sonuçları gruplar arasında paylaşma ve öğretmen ile tartışma. Tablodaki başlıklar ve kapsamaları üzerinde anlaşma
3 Bilgiyi şema veya şekille özetleme	*Yapılacak çalışmayla ilgili bir metin ile şekil veya şemanın seçilmesi *şekil veya şemadaki yazıların bir kısmının veya tümünün silinip çıkarılması *Öğrencilere, metin, şekil veya şema ile yönergenin verilmesi	şema veya şekilde gerekli adlandırma-ları yapmak için metnin kullanılması	Doğru ad verme konusunda gruplar öğretmenle anlaşır
4 Metin halinde verilen bilgiyi akış şeması halinde özetleme	*Bir işlem yolunu veya süreci içeren bir metnin seçilmesi veya yazılması *Akış şemasının hazırlanıp bazı kısımlarının doldurulması. İlgili kısımda neyin bulunacağı konusunda, metinde yeterli bilgi verilmiş olan kısımların boş bırakılması *Öğrencilere, metnin, akış şemasının ve neler yapılacağını açıklayan yönergenin verilmesi	Akış şemasını görmeden metin üzerinde yapılan çalışma ile, basamaklarda söz edilen yerleri, basamak sayısını ve basamakların adlarını belirleme, metni kullanarak akış şemasını tamamlama	Sonuçları gruplar arasında paylaşılır, en uygun sunuş şekli üzerinde öğretmenle tartışılır
5 Verilen bilgileri sıralama veya düzene koyma	*Bir dizi bilgi içeren bir metnin seçilmesi *Metinde, bilgi dizisindeki her basamağın anlatıldığı kısmın yeniden yazılması ve bu kısımların birbirinden ayrılması *Öğrencilere, metnin kısımlarının ve ne yapacaklarını belirten yönergenin verilmesi	Her grupta bütün basamakları (bölüm) içeren tam birer takım vardır. Gruplarda bunlar doğru sırasına konur	Son şekil tartışılır ve en iyi sıra üzerinde anlaşılır
6 Metnin verilen kısmını tamamlayarak bütünlük sağlama	*Bir metnin seçilmesi *Seçilen metnin, anlaşılmasındaki güçlük ve öğrencilerin yetenekleri göz önünde tutularak, her 5'inci, 7'inci ,9'uncu veya 12'inci sözcüğün çıkarılması suretiyle yeniden yazılması *Öğrencilere, hazırlanan metnin ve ne yapılacağını belirten yönergenin verilmesi	Öğrenciler parçayı okurlar, boşluklara uyabilecek sözcükleri düşünür ve tartışır-lar, anlaşma sağlanınca bunlarla metni tamamlarlar	Öğretmen metindeki yerler için önerilen kelimeleri sınıfla birlikte gözden geçirir

ETKİNLİK 2.7:

GRUP ÇALIŞMALARI

Özet

Grupla çalışmayı gerektiren bir ders planlayınız. Planınızı bir sınıfta uygulamaya çalışınız.

1 Adına bazen küme çalışması da denen grup çalışması, aşağıdaki amaçlar için uygun bir yöntemdir:

- Öğrencileri, işbirliği yapmaya ve önderliğe özendirmek
- Öğrencileri, birbiriyle düşünce ve görüş alışverişine özendirmek
- Öğrencileri, birbirinden öğrenmeye ve birbirine yardım etmeye özendirmek
- Öğrencilere, hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme-öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı vermek

2 Bu amaçlara ulaşmak kolay değildir. Gruplar halindeki öğrencilerin birbirleriyle uyum içinde çalışmalarını sağlayabilecek bir öğretme-öğrenme durumu hazırlayabilmek için dikkatli bir planlama gerekir.

3 Problem çözme, inceleme-araştırma, sınıfa sunulmak üzere bir çalışma yapma, oyunlar ve simülasyonlar, proje çalışmaları ve deneyler gibi çeşitli çalışmalar grup çalışması şeklinde düzenlenebilir.

4 Grup çalışmasından yararlanacak şekilde bir ders planı yapınız.

5 Dersten önce, grup çalışmasıyla ulaşılabilecek amaçları düşününüz. Yukarıda da belirtildiği gibi, bu amaçlardan bazıları şunlardır:

- İşbirliği, hoşgörü, birbirinden öğrenme gibi sosyal becerileri geliştirme
- Gruplara, bu gruplarda bulunan öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme-öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı sağlama
- Öğrenci gruplarını, değişik öğretme-öğrenme etkinliklerinde bulunmaya ve değişik düşünme biçimlerine yöneltme
- Çeşitliliği artırma vb.
- Siz grup çalışmasını, bu amaçlardan hangilerine ulaşmak için bir araç olarak kullanmayı düşünüyorsunuz?
- Öğrenci gruplarının oluşma şeklini ve gruplarda yapılacak çalışmaları amaçlarınıza ulaştıracak şekilde planlayınız.
  - Gruplar kaç kişilik olacak ve nasıl oluşturulacaktır? Buna kim karar verecektir; siz mi, yoksa öğrenciler mi?
  - Gruplar, yine son olarak yapılan grup çalışmasındaki üyelerden mi oluşacaktır?
  - Gruplar, hazır oluş düzeylerine göre mi, ilgiye göre mi, davranışa göre mi, yoksa arkadaşlık ilişkilerine göre mi oluşturulacaktır?
  - Grup çalışmalarını kolaylaştırmak için sınıftaki masa, sandalye, sıra gibi donatımın yerleri değiştirilecek midir?
  - Derse olumlu bir başlangıç sağlamak için, derste yapılacak çalışmaları sunma, öğrencileri öğrenmeye güdüleme ve gerekli yönlendirmeleri yapma sırasında nelere dikkat edilecektir?

Nasıl bir giriş yapmayı planladığınızı yazınız.

- Derste her grubun, kendine uygun düzeyde bir çalışma yapmakta olması nasıl sağlanacaktır?
  - Dersteki çalışmalarını erken bitiren gruplar olursa bunlar için ek çalışmalar hazırlanacak mıdır?
  - Sınıftaki bütün öğrencileri bir araya getirerek deneyimlerin paylaşılmasını, iyi giden ve gitmeyen çalışmalar üzerindeki görüşlerin ortaya konmasını, grupların elde ettikleri ilginç sonuçların sınıfın tümüne sunulmasını, beklenen düzeyde öğrenme sağlanıp sağlanmadığının ortaya konmasını ve gelecek için beklentilerin ifade edilmesini sağlayacak nitelikte bir bitiriş için neler yapılacaktır?

6 Dersi nasıl bitirmeyi planladığınızı yazınız.

Planladığınız dersi gerçekleştirmek için gerekli hazırlıkları yapınız. Planınızı uygulayınız. Öğretmeninizden veya öğretmen adayı olan bir arkadaşınızdan dersinizi gözlemesini ve gözlemlerini, size dönüt sağlamak üzere forma kaydetmesini rica ediniz.

7 Dersten sonra, aşağıdaki soruları yanıtlamaya çalışarak kendinizi değerlendiriniz.

- Yeterli ölçüde hazırlıklı mıydınız? Sınıfınızdaki grup çalışmalarını izleme ve gruplarla çalışmayı bırakarak, derse başlamadan önce yapmış olmanız gereken işleri yapma zorunda kaldığınız oldu mu?
- Bütün dikkatinizi gruplara mı verdiniz, yoksa öğrencilerin sorunlarını bireysel olarak getirmelerini mi beklediniz? Ders sırasında sınıfı terk ettiğiniz, sınıfın gerisinde oturarak başka işlerle uğraştığınız oldu mu?
- Sınıftaki her gruba ne kadar öğretim ve soru sorma zamanı ayırabildiniz? Onların gerçekten de belli şeyleri düşünmelerini sağlamaya çalıştınız mı? Yardım etme, güdüleme, danışmanlık yapma, disiplin sağlama, örgütleme gibi rollerden hangilerini yapmaya çalıştınız?
- Gruptan gruba geçme işinde yeterince çabuk davranabildiniz mi, yoksa gruplar bir ilerleme kaydedmeden sizi bekleme zorunda mı kaldılar? Gruplara yetişemediğinizde, aradaki zamanda onlar ne yaptılar? Gruplardan gelen istekler karşısında bunaldığınız oldu mu? Böyle durumlarla karşılaştıysanız bunun nedeni sizce, sınıfın size aşırı ölçüde bağımlı olması mı, yoksa gruplardan istenen çalışmaların onların kendi kendilerine yürütebilecekleri derecede iyi hazırlanmamış olması mıydı?
- Verimli bir çalışma yerine sınıfta bir sıkıntı veya karmaşa ile karşılaştıysanız bu durum sizce, ders için iyi hazırlanmamış olma, grup çalışmalarını iyi tasarlayamama, sınıfta grupların ne yapmakta olduklarını izleyememe gibi bir kusurunuzdan mı kaynaklandı?

8 Hazırlıklarınız ve dersteki başarınız üzerinde, dersinizi izleyen fakülte öğretim elemanı, uygulama öğretmeni veya sınıf arkadaşınız ile bir görüşme yapınız. Okulla dersteki başarı derecenizi, dersin hedeflerine erişilmiş olup olmadığını tartışınız. Dersteki başarınızın artırılması için alınması gereken önlemler üzerinde de durmayı unutmayınız.

9 Sonra, grupla çalışmadan yararlanarak bir ders daha planlayınız. Bu ikinci girişimde, eksiklerinizi gidererek daha yetkin bir öğretmenlik becerisi ortaya koymaya çalışınız.

Grup çalışması formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Grup çalışmasına geçiş Gruplar nasıl oluşturuldu? Grup çalışmasına geçiş düzenli oldu mu?

Yapılması istenen çalışmalar Gruplardan ne gibi çalışmalar yapmaları istendi? Yapılması istenen çalışma, grupların hazır oluş düzeylerine uygun muydu? Çalışmaya ayrılan zamanın önemli bir bölümü etkin çalışma süresi olarak kullanılabilir mi?

Çalışmaların izlenmesi Öğretmen, gruplardan her biri ile iletişim kuruyor ve onların çalışmalarını izliyor mu? Öğretmen, öğretme, güdüleme, yardım etme ve örgütlememe rollerinden hangilerini yerine getiriyor?

Sorunlar Sorun çıkmasını önlemek için neler yapılıyor? Öğretmen tetikte bekliyor ve gereksiz ölçüde hareketlenmeler görülen, çok fazla konuşma yapılan, gürültü koparan gruplara giderek onları uyarıyor mu? Sessiz olan ve çok iyi çalışan gruplar görmezlikten mi geliniyor? Öğretmen sınıfta kolayca görülebiliyor mu? Öğretmen, onu arayanların kolaylıkla görebilecekleri bir durumda olmalıdır. Sınıfın değişik yerlerine ulaşma kolaylığı sağlanmış mı? Bir kaza olması durumunda öğretmenin oraya çabucak ulaşması olanaklı mıydı, yoksa geçiş yolları sandalyeler, çantalar, öğrenci grupları ile kapatılmış mıydı?

İzleme (takip) On dakika süreyle, öğretmenin bir gruptan diğerine geçişlerini izleyiniz. Her grupta ne kadar süre ile kaldığını belirleyiniz. Öğretmen bir grupla ilgilenirken, sınıfın diğer yerlerinde ne olup bittiğini izleyebiliyor mu?

Gruplarda iç örgütlenme Ders süresi içinde bir veya iki grubu yakından gözleyiniz.

- Öğrenciler hangi konu üzerinde konuşuyorlar? Onların konuşmaları, grupta yapılan çalışma üzerinde nasıl bir etki yapıyor? Gruptaki öğrencilere görevlerini veren ve onlara ne yapacaklarını söyleyen üye bir tane mi, yoksa bu görevi yerine getiren birden fazla üye mi var? Grup çalışmasını olumsuz etkileyen ya da grup çalışmasına katkıda bulunmayan üyeler var mı? Grupta, onay isteme ve alma, yardım isteme ve alma gibi amaçlarla ne kadar karşılıklı konuşma yapılıyor? Grupta, göreve ilişkin olmayan konularda veya sosyal amaçlı olarak ne kadar konuşma yapılıyor?
- Grupta nasıl bir düşünme biçimi sürmektedir? Grup üyeleri, yorumlama, denence (hipotez) geliştirme, akıl yürütme (muhakeme) gibi yüksek düzeyli düşüncelerle mi meşgul, yoksa sadece verilen yönergeleri anlama ve onlara uygun hareket etme çabası mı gösteriyorlar?
- Sizce grupta, ne ölçüde bir öğrenme gerçekleşmektedir? Grup üyeleri, etkili ve verimli bir birlikte çalışma, bir ekip çalışması gerçekleştirebilmişler mi? Çalışmalar bir bütünlük gösteriyor mu?

ETKİNLİK 2.8:

ÇALIŞMA YAPRAKLARININ HAZIRLANMASI VE KULLANILMASI

Özet

Bir çalışma yaprağı tasarlayarak derste kullanınız.

1 Adına bazen işlem yaprakları, alıştırma yaprakları veya çalışma kağıtları da denen çalışma yaprakları, belli bir konu veya özel bir öğrenci grubu için kullanılmakta olabilir. Genellikle bir dosya kâğıdının bir veya iki yüzünü kaplar. Çalışma yaprakları öğrencilerin, öğretmenin hazırladığı planı izlemeleri ve sınıftaki bütün öğrencilerin etkinliğe katılımının sağlanması için yararlanılabilecek iyi bir araçtır.

Çalışma yapraklarında şunların bulunması gerekir:

- Konuya ilişkin bilgi
- Bu bilgilerden yararlanarak yapılacak görevler

Çalışma yaprakları, öğrencilerin çok az bir öğretmen yardımı ile kullanabileceği nitelikte olmalıdır.

Okul Deneyimi dersinde, farklı öğrenci grupları ile kullanılmak üzere, değişik konularla ilgili iki ya da üç çalışma yaprağı hazırlamanız gerekmektedir.

2 Aşağıdaki adımları atarak sınıfınızda kullanabileceğiniz bir çalışma yaprağı düzenleyip yazınız.

- Çalışma yaprağından yararlanılarak öğretilecek davranışın belirlenmesi.
- Davranışı öğrenmek için öğrencinin yapması gereken çalışmaların belirlenmesi. Bireysel, eşli ve grupta çalışmaların hangisinden yararlanılacağına karar verilmesi.
- Çeşitli etkinliklerden yararlanılmış, öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygunluk sağlanmış, bütün öğrencilerin yapacağı ortak ve sadece çalışmasını erken bitirenlerin yapacağı ek etkinliklere yer verilmiş olup olmadığının denetlenmesi; bunlara uygunluğun sağlanması.
- Çalışma yaprağı tasarımının kâğıt üzerine aktarılması ve yeterli sayıda çoğaltılması.
- Hazırlanan çalışma yaprağının bir sınıfta denenmesi; öğrencilerin deneme sırasındaki davranışlarının, sordukları soruların, çektikleri güçlüklerin not alınması.
- Deneme sonuçlarının değerlendirilmesi; örneğin,
Çalışmalar öğrencilere ilginç geldi mi?
Çalışmada izlenen sıra uygun muydu?
Çalışmanın uzunluğu iyi miydi?
Öğrencilerden neler istendiği açık mıydı?

Yukarıdaki gibi sorulara cevap aranması; çalışma yaprağında bu cevapların gerekli olduğunu gösterdiği değişikliklerin yapılması.

Aşağıda bir çalışma yaprağı hazırlama formu örneği verilmiştir. Çalışma yaprağı hazırlarken bu örnekteki önerilerden yararlanabilirsiniz.

Çalışma yaprağı hazırlama ile ilgili öneriler

Yazılar

- Çalışma yaprağını kullanacak olan öğrencilerin düzeylerine uygun sözcük ve cümlelerden yararlanınız.
- Cümlelerinizi kısa tutunuz.
- Öğrencilerin öğrenmelerini istediğiniz *yeni sözcüklerin* altını çiziniz.

Yönergeler

- Yönergeleri, kullanılış sırasına göre veriniz.
- Bir defada, sadece bir yönerge veriniz.
- *Soruların* veya *yapılacak işlemlerin* kolayca görülebilmesini sağlayınız. Sorularla ilgili cevapların çalışma yapraklarının üzerine mi, yoksa deftere mi yazılacağını açıkça belirtiniz.
- Önemli noktaların altını çizerek göze çarpmasını sağlayınız.

Çizelge, grafik ve diğer gösterimler

- Gösterimlerin basit olmasını sağlayınız.
- Gösterime bir başlık yazınız ve kısımlarını açık bir biçimde adlandırınız.
- Olanak varsa renkten yararlanınız.

Sayfa düzeni

- Okumayı kolaylaştıracak şekilde başlıklar kullanınız.
- Birden fazla başlık varsa veya birden çok sayfa kullanılmışsa bunları numaralayınız.
- Çalışma yaprağını hazırlamaya başlamadan önce bir sayfa düzeni tasarlayınız.
- Yapraktaki bölümlerin açık bir şekilde görülmesini sağlayınız.
- Olanak varsa bir kelime işlem (elektronik dizgi) aracından yararlanınız.
- Vurgulama ve etkiyi artırma amacıyla değişik yazı karakterlerinden yararlanınız.
- Çalışma yaprağına *çekici bir görünüm kazandırınız*; onu, *okunmak istenecek* bir hale getiriniz.

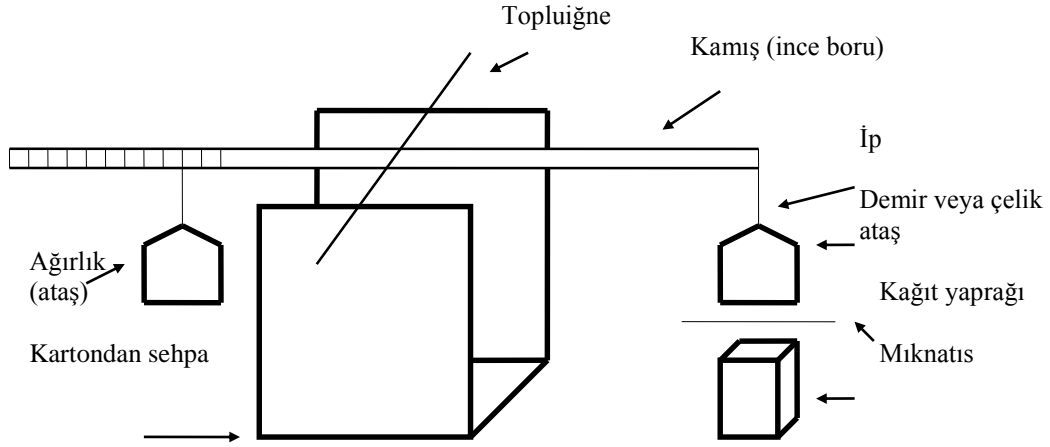
Ön deneme

- Çalışma yaprağına son şeklini vermeden önce onu, bir veya iki öğrenci üzerinde deneyiniz. Yaprakta anlaşılmayan yerler varsa onlar size bu yerleri göstereceklerdir.

Çalışma yaprağı örneği

MIKNATISIN KUVVETİ

1 Aşağıdaki gibi bir deney düzeneği hazırlayınız.

2 Bu düzenekte yapacağınız deneylerle tabloyu tamamlayınız.

Ataş ile mıknatıs arasına konan kâğıt sayısı	Kamışın yatay durması için ağırlığın konacağı yer
0	
1	
2	
3	
4	

3 Aşağıdaki soruların cevaplarını defterinize yazınız.

- Neler yaptınız? (Madde madde yazınız.)
- Deneylerden elde ettiğiniz sonuçları grafikte gösteriniz.
- Ataşla mıknatıs arasına konan kâğıt yaprağı sayısı arttıkça ne oluyor, niçin?
- Bir kâğıt yaprağının kalınlığı ne kadardır?

ETKİNLİK 2.9:

DEĞERLENDİRME VE KAYIT TUTMA

Özet

Değerlendirme, öğretmenler için önemli bir görevdir. Dersten önceki planlama sırasında, ders boyunca ve dersten sonra değerlendirme yapılır. Öğrencilerin gösterdikleri gelişmeleri, onların başarılarını değerlendirmek öğretmenin günlük çalışmalarının bir parçasıdır. Bugün öğretim kurumlarında öğretmenin en önemli görevi öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna karar vermektir. Bunda yazılı sınavların ve ev ödevlerinin değerlendirilmesinin önemli yeri vardır. Üzerinde anlaşma sağlanmış ölçütlerin bulunması ve elde öğrenme düzeyini gösteren kanıtların olması halinde değerlendirme oldukça kolaydır.

Diğer durumlarda ise güçtür.

1- Değerlendirmeyi gerektirecek pek çok sebep vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Öğrencilerin, yanlışlıklarını düzeltmek.
- Öğrenme etkinliklerini giderici tedbirler için hazırlık yapmak.
- Öğrencilere öğrenmeye motive etmek.
- Ne kadar çaba harcadıklarını belirlemek.
- Öğrencilere, velilere ve okula her öğrencinin sağladığı gelişmelerle ilgili bilgi vermek.
- Sağlanan öğretmenlik hizmetinin etkili olup olmadığını belirlemek.
- Öğrencilerin öğrenecekleri konular için gerekli olan ön öğrenmelerde eksikliklerinin olup olmadığını tespit etmek;
- Derslerin planlanmasında ve sonraki uygulamalarda yapılacak değişiklikler için nelerin yapılması gerektiğini belirlemek.

2- Öğrencilerin çalışmalarının değerlendirilmesinde kullanılacak yöntemlerden bazıları şunlardır:

1. Gözlem yapma
2. Soru yöneltme
3. Sınıf içi veya eve yazılı ödev verme
4. Sınav yapma
5. Kontrol listelerinden yararlanma

3- Değerlendirmede hangi yöntemin kullanılacağı, yaptırılacak etkinliğin türüne, değerlendirme için gerekli olan bilgilere ve değerlendirmenin amacına bağlıdır. Öğrenme eksikliklerini meydana çıkarma (öğrenmeleri izleme) ve öğrenme düzeyini (erişiyi) belirleme amacıyla yapılan değerlendirmelerde birbirinden farklı yollar izlenir. Bu konunun ayrıntılarını ölçme ve değerlendirme dersinde öğrenmişsinizdir.

6. Amacına uygun bir değerlendirme şekli seçerek, yakın bir zamanda yapacağınız uygulama (ders) ile ilgili bir değerlendirme planı hazırlayınız.

7. Değerlendirmek istediğiniz becerileri, anlayış ve tutumları açık bir biçimde ifade ediniz.

8. Değerlendirme sonuçlarını ne şekilde kaydedeceğinize karar veriniz.

4- Kayıt Tutma

Yapılan bütün değerlendirmelerin sonuçlarının kaydedilmesi zorunlu değildir. Ancak, öğretmenin, öğrencinin belli bir dönem içinde göstermiş olduğu gelişmelerin yazılı kayıtlarına ihtiyacı vardır. Gelişmeleri kaydederken yararlanabilecek yöntemlerden, birbirini tamamlayıcı nitelikte olan değişik iki tanesi şunlardır:

9. Öğrencinin değerlendirilecek olan beceri ve anlayışlardaki gelişme düzeylerinin bu beceri ve anlayışların sıralandığı bir kontrol listesinde işaretlenmesi.

Gelişme düzeylerinin belirtilmesi için dereceleme ölçekleri kullanılabilir.

Örnekler:

Müzik dersinde: “Basit ritmik kalıpları icra edebilme” ile ilgili gelişme düzeyi, aşağıdaki gibi bir ölçek üzerinde işaretlenerek belirtilebilir.

Kolaylıkla yapabiliyor   Yardım gerekiyor   Zorluk çekiyor

Matematik dersinde: “Her biri iki basamaklı iki sayının çarpımını hesaplayabilme” becerisinin kazanılmış olup olmadığı söyle ikili bir ölçek üzerinde gösterilebilir.

Evet   Hayır

10. Öğrencinin öğrenme düzeyinin, gösterdiği gelişmeler hakkında daha ayrıntılı bilgi veren profillerle gösterilmesi.

Öğrencilerin zayıf ve güçlü tarafları, onlar için özel bir önemi olabilecek bilgiler bir profil üzerine not edilebilir. Öğrencinin durumuna ilişkin olarak okul müdürü ve velilerle görüşürken bu profiller önemli hizmetler sağlayabilir.

Öğretmenler, önemli bir gelişme gerçekleştiğinde bunu kaydetmek ve bir dönem boyunca gerçekleşen gelişmeleri göstermek için profillerden yararlanabilirler.

5- Derste gerçekleşen etkinliklere ve yapılan değerlendirme türüne uygun bir kayıt tutma yöntemi seçmeye çalışınız. Seçtiğiniz yöntemi arkadaşlarınızla tartışınız.

6- Çeşitli tekniklerden yararlanarak değerlendirme yapma ve değerlendirme sonuçlarının kaydını tutma konusunda, değişik durumlarda birkaç kez deneme yapmış olmalısınız.

ETKİNLİK 2.10:

TEST HAZIRLAMA, PUANLAMA, ANALİZ

Özet

Bir test hazırlayarak sınıfa uygulayınız; sonuçları analiz ediniz.

1 Hazırlayacağınız testin, bir yandan sizin derste kazandırmayı hedeflediğiniz bilgi, beceri ve süreçleri, öte yandan da bunların öğrenilmesini sağlamak için derste birer araç olarak yararlandığınız konu veya etkinlikleri, dersteki ağırlıklarına uyumlu biçimde yoklaması gerektiğini unutmayınız. (Buna kapsam geçerliği dendiğini hatırladınız mı?)

2 Alanınızla ilgili bir dersin son olarak işlenen ünitesi veya sondan birkaç üniteyi kapsayan bölümü ile ilgili bir test planı hazırlayınız. Dersin bu bölümü ile ilgili bir belirtke tablosu yapınız. Tablodaki her bölümden kaç tane veya kaç puanlık soru sorulacağını belirleyiniz. Testte kullanılacak test maddesi (soru) çeşitlerine ve birden fazla çeşit kullanılacaksa bunların her birinden testte kaçar madde bulunacağına karar veriniz. Soruların cevaplarına değişik puanlar vermeyi düşünüyorsanız, bir puanlama anahtarı hazırlayınız.

3 Test planınızı okulda size rehberlik yapan uygulama öğretmeni ve dersinizden sorumlu fakülte öğretim elemanı ile görüşünüz. Bu görüşmelerde, planınızda değişiklik gerektiği ortaya çıkarsa bu değişiklikleri yapınız.

4 Test planınıza uygun maddeler (test soruları) bulunuz veya böyle maddeler yazınız. Gerekli ise, bulduğunuz veya hazırladığınız maddelerle ilgili puanlama anahtarını hazırlayınız.

5 Bulduğunuz veya yazdığınız test maddelerini bir test düzenine koyunuz; yazım, çizim ve düzenlemesini yapınız; testinizi yeterli sayıda çoğaltınız; yetkilerden gerekli izni alarak bir sınıftaki öğrencilere uygulayınız.

6 Olanak varsa, testinizin test ve madde analizlerini yapınız.

- Testinizdeki sorulara verilen cevapları puanlayarak bu puanlar üzerinde test analizi yapınız: yığılma (merkezi eğilim), değişkenlik (varyans) ölçülerini hesaplayınız; test puanlarının güvenilirlik ve geçerliğini tahmin etmeye çalışınız.
- Testinizdeki maddeler (sorular) seçmeli tipte ise, bunlara verilen cevaplar üzerinde madde analizi yapınız: maddelerin güçlüğünü, ayırıcılığını tahmin emeye çalışınız; maddelerin daha nitelikli hale getirilmesi için çeldiricilerinin işlerliğini gözden geçiriniz.

7 Olanak varsa, testinizdeki her maddeyi (soruyu) dikkatle inceleyiniz.

- Sınıftaki öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili bilgilere göre, beklenenden daha az veya daha fazla öğrencinin doğru cevap vermiş olduğu maddeler var mı? Bu maddeler, başka açılardan nitelikli (kusuru olmayan) maddeler mi?
- Sınıftaki öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili bilgilere ve testten aldıkları puanlara göre, iyi öğrenen öğrencileri diğerlerinden ayırmayan veya beklenenin tersine bir ayırım yapar görünen maddeler var mı? Bunların beklenen yönde ayırıcı olması ve ayırma güçlerinin artırılması için neler yapılabilir?

8 Test sonuçlarından yararlanarak, aşağıdaki sorulara cevap bulmaya çalışınız.

- Dersin ele alınan bölümünde hedefler doğrultusunda beklenen ölçüde bir ilerleme sağlanabilmiş midir?

- Testte sadece bir ünite ele alınmışsa bu ünitenin hangi bölümlerinde, birden fazla ünite ele alınmışsa bu ünitelerin hangilerinde öğrenme düzeyi en yüksek ve en düşük olmuştur?
- Testte kapsanan konular, beceriler ve süreçlerle ilgili yanlış anlamalar ve öğrenme eksikleri nerelerde toplanmaktadır?

9 Yaptığınız test geliştirme çalışması ile ilgili kısa bir rapor hazırlayınız. Raporunuzu, size rehberlik eden uygulama öğretmeni ve fakülte öğretim elemanı ile gözden geçiriniz.

Not: Resim-iş, müzik ve beden eğitimi gibi derslerle, uygulamalı derslerde yukardaki gibi seçmeli testler hazırlanmayacak; performans testi tipi araçların hazırlanması yoluna gidilecektir.

ETKİNLİK 2.11:

ÖĞRETİMDE BENZETİMLERDEN YARARLANMA

Özet

Öğretim tekniği olarak benzetimden (simülasyondan) yararlanacağınız bir ders planlayınız. Bu çalışmanızda size yardımcı olmak üzere aşağıda benzetim ve derste benzetim tekniğinden yararlanma ile ilgili kısa bilgiler verilmiştir.

1 Benzetimlerde gerçek yaşamdan alınmış olay ve durumlardan yararlanılır. Ancak bunlar, birer öğretme-öğrenme aracı olacak şekilde basitleştirilerek yeniden kurulmuştur. Bu basitleştirme ve yeniden kurma sırasında, olay veya durumun derste üzerinde durulacak olan yönü vurgulanmıştır. Diğer yönleri ise hedef alınan gerçeğe yakınlık derecesine göre ya geri plana itilmiş ya da tümüyle göz ardı edilmiştir.

Benzetimlerin en çok karşılaşılan örnekleri arasında şunlar vardır:

- Uçağın değişik kısımlarını etkileyecek kuvvetlerin hava tüneline konmuş bir model uçak üzerinde incelenmesi.
- Harita üzerinde veya bilgisayarda oynanan “harp oyunları”
- Pilotluk öğretiminde kullanılan ve aday öğrencinin uçuş koşullarında yapılacak işlemleri, tehlikelerden arındırılmış bir ortamda öğrenmesini sağlayan uçuş simülatörleri
- Bilgisayara aktarılmış endüstriyel üretim süreçleri, fen deneyleri, gerçek yaşamdan alınmış oyunlar
- Tıptaki tanı (teşhis) derslerinde, bilgisayara programlanmış hastalardan yararlanma
- Aile üyeleri ve bunlar arasındaki görev bölümünü, yerel yönetimlerin işleyiş biçimini, parlamentolarda tartışma biçimini, tipik toplumsal sorunları, kişilik bozuklukları vb.ni canlandıran temsili oyunlar.

Yukardaki kısa açıklamadan da anlaşılacağı gibi derste benzetimlerden yararlanmak demek; öğretme-öğrenme sürecinde, gerçek yaşamdaki hallerine belli yönlerden benzeyecek şekilde basitleştirilerek yeniden oluşturulmuş durumlar üzerinde çalışmak demektir.

Benzetimde verilen bilgilerle bir durum ortaya konmaktadır. Öğrencilere bu durumda ne yapmalarının beklendiği bildirilmektedir. Bu yolla onlara gerçek yaşamdaki bazı durumlar üzerinde uygulama ve alıştırmalar yapma olanağı sağlanmaktadır. Öğrenciler böyle durumlarda kendilerine verilen bilgiler ışığında kararlara varmakta ve vardıkları kararların ne gibi sonuçlar doğuracağını görmektedirler.

2 Benzetim aşağıdaki açılardan etkili bir öğretme-öğrenme tekniğidir.

- Öğrencileri aktif öğrenme çabası içine sokma
- Gerçekçi öğretme-öğrenme ortamları yaratma
- Öğrencileri işbirliğine özendirme
- Öğrencileri önceden belli ve tek bir çözümü olmayan durumlarla karşı karşıya getirme
- Öğrencilere, karar verme konusunda deneyim kazandırma

3 Her konu alanında, öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte ve gerçeğe yakın biçimde yeniden oluşturmaya yani simülasyona elverişli pek çok örnek bulunabilir. Konu alanınızdan, televizyonda, mecliste, meslek odasında veya aile üyeleri arasında tartışılabilir konular düşününüz. Bunların da, simülasyona elverişli konular olması olasılığı yüksektir.

4 Benzetimde öğretmenin rolü önemlidir. Öğretimde yararlanılan simülasyonlarda, öğretmenin başta dikkatli bir hazırlık yapması ve sonunda da yine böyle bir izleme (takip) çalışmasına girmesi zorunludur. Öğretmenin, simülasyon çalışmasının yapılması sırasındaki rolü ise biraz farklıdır. Simülasyon çalışması sırasında öğretmen kendini geri plana çekmeli, yapılanları gözlemeli ve sınıfı kontrol altında tutmalıdır. Bu sırada öğretmen, sorulara verilecek doğru cevabın ne olduğu ya da iyi bir önerinin nasıl olacağı gibi konularda öğrencilerin düşüncelerine hiçbir müdahalede bulunmamalıdır.

5 Benzetimlerde, öğretme-öğrenme durumu üzerindeki kontrol öğrencilerin elindedir. Onlar durumu analiz ederler. Nasıl bir yol tutulacağına ve ne gibi işlemler yapılacağına karar verirler. Problem çözme bağlamı içinde diğerleriyle iletişim kurma ve onlarla işbirliğine girme yollarını kendileri bulur ve geliştirirler. Öğrenciler bütün işleri, öğretmenin müdahalesi olmadan yürütürler.

6 Benzetim diğer yöntemlerle yürütülen derslere göre daha fazla zaman alır. Buna karşılık simülasyonun, diğer yöntemlerden önemli bazı üstünlükleri vardır. Simülasyon, gerçek yaşama uygun şekilde yeniden oluşturulmuş bir durum içinde öğrencileri işbirliğine girmeye ve yaratıcılığa özendirir. Simülasyon öğrencinin, pasif bir şekilde öğretmenden bir şeyler bekleme yerine, aktif olarak işin içine girmesini gerektirir. Simülasyon çok sık kullanılmamalıdır. Öğretimde simülasyondan arada bir yararlanılması yeterlidir.

7 Bir benzetim hazırlayarak sınıfta uygulayınız. Bunun için sırasıyla şu işlemleri yapınız.

- **Hazırlık** Bir konu seçiniz. Gerekli materyalleri bulunuz. Simülasyon için bir plan hazırlayınız.
- **Sınıfla hazırlık toplantısı (brifink)** Simülasyon hakkında bilgi veriniz. Uyulacak kuralları belirtiniz. Kullanılacak materyalleri veriniz. Herhangi bir soru olursa bunları cevaplayınız.
- **Simülasyonun gerçekleştirilmesi** Öğrencileri gözleyiniz. Notlar alınız. Müdahale etmeyiniz!
- **Sınıfla sonuç toplantısı (brifink)** Ne olup bittiğini tartışınız. Sonuçlarla ilgili genellemelere ulaşma çabalarında öğrencilere yardımcı olunuz.
- **İzleme (takip)** Bu çok önemlidir. Sınıftaki çalışmalardan önce ve sonra, simülasyon ile bu çalışmalar arasında ilişki kurmaya çalışınız.

ETKİNLİK 2.12:

DERSİ PLANLAMA VE ETKİNLİKLERİ SIRAYA KOYMA

Özet

Bir konu ile ilgili olarak bir dizi öğretme-öğrenme etkinliği tasarladıktan sonra bir ders planı yapınız. Bu planı bir sınıfta uygulayınız.

1 Araştırma

Bir konuyu öğretmeye başlamadan önce, öğretim programı ve ders kitabına ek olarak çeşitli kaynak kitapları ve diğer bilgi kaynaklarını incelemiş aşağıdakilerle ilgili notlar tutmuş olmalısınız.

- Konunun başlıca bölümleri
- Temel ve zenginleştirici nitelikteki öğretme-öğrenme materyalleri
- Görsel araç ve gereçler
- Ev ödevleri ile ilgili öneriler
- İlgili diğer etkinlikler

2 Seçme

Konu ile ilgili bu notlarınızı bir dosyada saklayabilirsiniz. Yılda yıla bunları güncelleştirebilirsiniz. Yeni malzemeler buldukça bunlara eklemeler yapabilirsiniz. Bu konuyu her ele alışınızda, oluşturduğunuz dosyadan yararlanabilirsiniz.

Seçtiğiniz konunun başından sonuna kadar yararlanacağınız öğretme-öğrenme etkinliklerini tasarlayınız. Tasarladığınız etkinlikleri konunun yapısına ve öğrenilme şekline uygun bir sıraya ve düzene koyunuz. Etkinlikler düzenini her biri öğretmen için tatmin edici bir öğretme, öğrenciler için de tatmin edici bir öğrenme çabası olacak şekilde bölümlere ayırınız.

Konunun bölümlerini birer ders saatinde öğrenilecek şekle getiriniz. Öğretimde yararlanacağınız öğretme-öğrenme araç gereçlerini sağlayınız ve bunları sınıftaki koşullarda ve derse ayrılan zaman içinde kullanılabilir şekilde düzenleyiniz.

3 Her derse ait notlar

Ders planınızı hazırlayınız. Planınızın, size derste kılavuzluk edecek kadar ayrıntıya sahip olması gerektiğini unutmayınız. Ancak planın ayrıntılara takılıp kalmanıza veya ayrıntılar içinde kaybolmanıza neden olacak kadar uzun olması da iyi değildir.

4 Ders planı

Planınızda sizin yapacağınız ve öğrencilerinizin yapacakları çalışmalar üzerinde durmuş olmalısınız. Bir dosya yaprağının bir veya iki yüzüne yazılmış olan bir planın yeterli olacağı düşünülmektedir. Planınızda, aşağıdaki noktaların açıkça belirtilmiş olmasını sağlayınız.

- Başlık: Konunun adı
- Tarih ve saat: Dersin hangi gün ve saatte yapılacağı
- Hedefler: Bunlar konuya özel ifadeler olabileceği gibi, öğrencilerin davranışları, beceriler, öğrenme yaklaşımları şeklinde de olabilir.
- Araç gereç ve kaynaklar: Kullanılacak öğretme-öğrenme araç gereçleri, özel kırtasiye ya da cihaz
- Etkinlikler: Dersteki basamakların açıkça belirtilmesi; her bir basamağın gerçekleşmesi için tahmini süre

Etkinlikler arasında şunlardan bir bölümüne yer verilmiş olabilir: Açıklama, soru sorma, gösteri yapma, görsel araçlar üzerinde çalışma, bireysel çalışma veya grup çalışması, okuma, yazma, sema hazırlama, test sorularını cevaplama, oyunlar, bilgisayarla çalışma.

Herhangi bir zamanda, beş dakikadan daha uzun sürecek bir öğretmen konuşmasından kaçınınız. Büyük ölçüde, öğrencileri etkin kılan ve onların öğretme-öğrenme sürecine etkin katılımlarını gerektiren etkinliklere yer veriniz. Etkinliklerin nasıl gerçekleştirileceğini tam olarak belirleyiniz.

Dersten önce, kullanacağımız bilgi kaynaklarını ve tepegöz, gösteri deneyi, bilgisayar gibi öğretme-öğrenme araçlarını kontrol ediniz. Onların kullanıma hazır durumda olduklarından emin olunuz. Onlarla çalışmak için gerekli zamanı tahmin ediniz. Grup üyelerinin onlarla nasıl çalışacaklarını belirleyiniz. Diğer bütün hazırlıkları yapınız.

- Değerlendirme: Değerlendirme işlemini dersten sonra yapabilirsiniz. Öğrencilerin tepkileri ve davranışları, öğretmede karşılaşılan sorunlar ve kendi güçlü ve zayıf taraflarınız ile ilgili düşüncelerinizi not ediniz.

5 Kontrol

Bir ders planı yaptığımızda, hazırlıklarımızın tamam olup olmadığını denetlemek için aşağıdaki listeden yararlanabilirsiniz.

- Sınıfı nasıl düzenleyeceğimi belirledim mi?
- İyi bir başlangıç hazırladım mı?
- Dersteki her etkinlik sırasında öğretmenin ne yapacağını öğrencinin ne yapacağını ve etkinliğe ne kadar zaman ayrılacağını belirttim mi?
- Bir etkinlikten diğerine geçişlerin nasıl yapılacağını düşündüm mü?
- Çabuk ve yavaş öğrenen öğrenciler için ek çalışmalar buldum mu?
- Yararlanacağım araç gereç gösteri gibi kullanıma hazır olup olmadığına baktım mı?
- Yönergelerimi gözden geçirdim mi?
- Dersi toparlama ve özet kısmı için hazırladım mı?

6 Ders

Hazırlıklarınızı bir sınıfta uygulamaya çalışınız. Sınıfta sizi gözlemek gözlemlerini bu kitabın ekler kısmında verilene benzer bir forma işlemek ve ders sonunda sizinle tartışmak üzere bir arkadaşınızın yardımını isteyiniz. Dersinizde ne olup bittiğini unutmadan, ders planınızın sonuna gerekli notları alınız. Bu notlar, daha sonraki planlama çalışmalarınızda sizce yardımcı olacaktır. Sınıfınızdaki öğrencilerle daha sonra bireysel olarak yapacağınız çalışmalar varsa bunları da not almayı unutmayınız.

ETKİNLİK 2.13:

OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Okul deneyimlerinin değerlendirilmesi

- 1 Öğretmenlik dosyanızı baştan sona dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.
- 2 Dersle ilgili notlarınız ve değerlendirmelerinizin dosyanızda tam olarak yer almış olmasını sağlayınız.
- 3 Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmaları, birlikte çalıştığımız fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri ile gözden geçiriniz.
- 4 Kendi değerlendirmeleriniz ile fakülte öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve varsa sınıf arkadaşınızın değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyiniz ve bu özeti dosyanıza koyunuz. Özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

EK 2

OKUL DENEYİMİ İ ÇALIŞMA PLANI ÖRNEĞİ

HAFTA	SEMINER	ETKİNLİKLER	SON TESLİM GÜNÜ
1. HAFTA			
05 Mart	Ders hakkında genel bilgiler Ödevin açıklanması	1.1 Dönem planı 1.2 Öğretmenin okuldaki bir günü	12 Mart
2. HAFTA			
12 Mart	Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.3 Öğrencinin okuldaki bir günü 1.4 Bir öğrencinin incelenmesi	19 Mart
3. HAFTA			
19 Mart	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.5 Öğretim yöntemleri	26 Mart
4. HAFTA			
26 Mart	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.6 Yan branşınızda öğretim yöntemleri	02 Nisan
5. HAFTA			
02 Nisan	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.7 Derslerin gözlenmesi 1.8 Yan branşınızdaki derslerin gözlenmesi	16 Nisan
6. HAFTA			
16 Nisan	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.9 Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü	30 Nisan
7. HAFTA			
30 Nisan	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.10 Soru sormayı gözlemleme	07 Mayıs
8. HAFTA			
07 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.11 Okulda araç-gereç ve yazılı kaynaklar	14 Mayıs
9. HAFTA			
14 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.12 Okul müdürü ve okul kuralları 1.13 Okul ve toplum	21 Mayıs
10. HAFTA			
21 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi	1.15 Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi	28 Mayıs
11. HAFTA			
28 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Yarıyıl sonu değerlendirmeleri		

EK 2**OKUL DENEYİMİ II ÇALIŞMA PLANI ÖRNEĞİ**

HAFTA	SEMINER	ETKİNLİKLER	SON TESLİM GÜNÜ
1. HAFTA			
05 Mart	Ders hakkında genel bilgiler Ödevin açıklanması	1.3 Dönem planı 1.4 Yönerge ve açıklamalar	12 Mart
2. HAFTA			
12 Mart	Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	2.3 Soru sorma alıştırmaları	19 Mart
3. HAFTA			
19 Mart	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	2.4 Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü	26 Mart
4. HAFTA			
26 Mart	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	2.5 Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi	02 Nisan
5. HAFTA			
02 Nisan	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	2.6 Ders kitaplarından yararlanma	16 Nisan
6. HAFTA			
16 Nisan	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	2.7 Grup çalışmaları	30 Nisan
7. HAFTA			
30 Nisan	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	2.8 Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması	07 Mayıs
8. HAFTA			
07 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.5 Değerlendirme ve kayıt tutma 1.6 Test hazırlama, puanlama, analiz	14 Mayıs
9. HAFTA			
14 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi Ödevin açıklanması	1.9 Öğretimde simülasyonlardan yararlanma 1.10 Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma	21 Mayıs
10. HAFTA			
21 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Ödevin teslim edilmesi	2.13 Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi	28 Mayıs
11. HAFTA			
28 Mayıs	Ödevle ilgili dönütler Yarıyıl sonu değerlendirmeleri		